Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

היינט 8 זייטען

Majer Folksblat פרייז 20 גראשען

מייער פאָלקסבלאַט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 161/1456 | Łódź, Środa, 11 lipca 1928 r. | זעקסטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך, כ״ג תמוז תרפ״ח | Nr. 161/1456

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71.

Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 31, tel, 2471.

גרויסע שרפה אין לאדז.

(—) נעכטען אין מיטען העלען טאג איז אויסגעבראכען א ריזיגע שרפה אויף וואדני־רינעק 14, בעת וועלכער ס׳איז פערניכטעט געווארען דאס גאנצע האב און גוטס פון עטליכע יודישע קליינהענדלער און פאבריקאנטען און ס׳זענען לעבעדיגערהייט פערברענט געווארען 2 פערד.

ארום 5 א זייגער אין אווענד איז די געגענד פון שייבלערס מארק אויפגעציטערט געווארען פון אנ׳אויפרייס און באלד דערויף האבען זיך בעוויזען גרויסע פייער־צונגען פון הויף אויף וואדני־רינעק 14 עק טארגאווא. דאס פייער האט אויסגעבראכען אזוי בליק־שנעל, אז קיינער האט זיך נישט בעקענט גענוי אריענטירען וואו און וואס ס׳ברענט.

די מארג־שטעהער אויפ׳ן מארק האבען אנגעהויבען איינפאקען זייערע סחורות און פאהרען אהיים. בעזונדערס איז געווען גרויס די פאניק צווישען די לאקאטארען און געוועלבער פון הויז, וואו די שרפה איז פארגעקומען. די איינוואוינער האבען אנגעהויבען איינפאקען זייער בעטגעוואנד, וועש און אנדערע חפצים און עס אויף שנעל ארויסטראגען. די יללות זענען געווען אזוי שרעקליך, אז מ׳האט פשוט נישט געהערט רעדען איינער דעם אנדערען. ערשט, ווען ס׳איז אנגעקומען די פאליציי און 4 אפטיילונגען פון די פייערלעשער האט זיך איינגעגעבען אפצושטעלען די מהומה און זיך אריענטירען אין דער לאגע.

די עק פאסעסיעס פון טארגאווא און וואדני־רינעק געהערט צו א געוויסען שלמה לאסמאן. פון פראנט געפינען זיך וואוינונגען, געוועלבער און בוידען, אויפ׳ן הויף זענען בעשטאנען הילצערנע געביידעס, אין וועלכע ס׳האבען זיך געפינען: די סאדע־וואסער - פאבריק פון שלמה לאסמאן, דער אייזען־לאגער פון פנחס ליכטענשטיין, דער נאפט־לאגער פון בעריל גאלדשטיין, הערינג־לאגער פון אורבאך און די טריקאטאזשען־פאבריק פון פישל לאסמאן. א חוץ דעם זענען דארט געווען פערד־שטאלען, וועלכע געהערען צום הויז־ווירט שלמה לאסמאן און דעם קצב מצוב.

ווען די פייערלעשער זענען אנגעקומען זענען שוין אלע אויבענדערמאנטע בנינים געשטאנען אין פלאמען. די פייערלעשער זענען דאן צוגעטרעטען צו לאקאליזירען די שרפה און אפצוראטעווען קודם־כל די וואוין־הייזער, דעם שכנות׳דיגען הייז־לאגער און אייל־פאבריק פון א געוויסען פירשט און דאס וואס האט זיך נאך געלאזט אפראטעווען פון די ברענענדע פאבריקלעך און לאגערן. דערווייל האבען זיך דערהערט מורא׳דיגע הירזשערייען פון פערד און דאן האט מען זיך ארומגעזעהען, אז אין פערד־שטאל געפינען זיך עטליכע פערד. די פייערלעשער און עטליכע ארבייטער זענען אריין אין שטאל, איינשטעלענדיג זייער אייגען לעבען, כדי אפצוראטעווען די פערד. זיי זענען אבער געווען אזוי שטארק צוגעבונדען צו די קאריטעס, אז ס׳איז זיי אונמעגליך געווען אויסצופלאנטערען. דערווייל האט אנגעהויבען צו ברענען די איינגאנגס־טיר און די פייערלעשער האבען געמוזט פערלאזען די שטאל. ווי ס׳האט זיך שפעטער ארויסגעוויזען האבען זיך אין שטאל געפונען 2 פערד! איינס פון דעם הויז־בעזיצער שלמה לאסמאן און דאס צווייטע פון קצב מצוב. ביידע פערד זענען פערברענט געווארען אויף קויל.

דאס פייער אנטרעפענדיג אויף לייכט־ברענענדע מאטעריאלען האט זיך שנעל פערשפרייט און דערביי זענען פארגעקומען נאך עטליכע אויפרייסען. די פייערלעשער האבען פעסטגעשטעלט, אז די אויפרייסען קומען פון די באנקעס בענזין, וועלכע האבען געהערט צו שלמה לאסמאן און האבען געניצט צו די לאסט־אויטא׳ס, וואס ל. בעזיצט. פון דאנען האט זיך אויך די שרפה אנגעהויבען. פון וואנען עס האט זיך גענומען פייער צו דעם דאזיגען בענזין איז נישט בעוואוסט. בעת דעם ערשטען אויפרייס האט זיך דער בענזין צושפרייט אויף די בנינים און דעריבער האט דאס פייער אזוי שטארק אויפגעפלאמט.

עס זענען פערברענט געווארען דער נאפט־לאגער פון בערל גאלדשטיין, דער הערינג־לאגער פון אורבאך, דער אייזען־לאגער פון פנחס ליכטענשטיין. האלב פערברענט זענען געווארען די סאדע־וואסער־פאבריק פון שלמה לאסמאן און די טריקאטאזש־פאבריק פון פישל לאסמאן. דער לעצטער איז אפגעראטעוועט געווארען צוליב דעם וואס די ארבייטער פון דער דאזיגער פאבריק האבען מיט דער גרעסטער מסירות־נפש ארויסגעטראגען די גאנצע סחורה און אפילו די מאשינען. צום גליק איז דאס פייער נישט דערגאנגען צו די עטליכע בעהעלטער קוילען־זויערע־באלאנען וואס האבען זיך געפונען אין דער סאדע־וואסער־פאבריק.

די פייערלעשער האבען געארבייט מיט דער גאנצער ענערגיע און דעריבער האט זיי געלונגען ארום האלב זיבען אין אווענד צו דערשטיקען די פלאמען און עס האט מעהר נישט געדראהט קיין שום געפאהר. דאך האט דאס פייער זיך נאך בעטליעט און אויפ׳ן ארט זענען געבליבען אנ׳אפטיילונג פייערלעשער. די איבערגעשראקענע איינוואוינער האבען צוריק אנגעהויבען אריינצוטראגען זייער ווירטשאפט און דער עולם האט זיך בערוהיגט. פון אלע נשרפים איז קיינער נישט געווען אסעקורירט. די שאדענס זענען זעהר בעדייטענד.

אויפ׳ן ארט פון דער שרפה איז געווען א גרויסע אפטיילונג פאליציי, וועלכע האט געהיטען די ארדנונג און נישט צוגעלאזען צו דער שרפה די טויזענדער נייגיריגע וואס האבען זיך געזאמעלט ארום די ברענענדע בנינים.

דער שוידערליכער קינדער־מארד אין לאדז.

וויטערדיגע פרטים וועגען גרויזאמען מארד אויף נייע ציגעל־גאס 24.

(1) אין צוזאמענהאנג מיט דעם שרעקליכען קינדער־מארד אויף נאווא־צעגעלניאנא 24, וועגען וועלכען מיר האבען שוין נעכטען באריכות מיטגעטיילט אונזערע לעזער, דערוויסען מיר זיך נאך פאלגענדע אינטערעסאנטע פרטים:

נאך פאר דער חתונה האט די פרוי ארויסגעוויזען סמנים פון משוגעת, וועלכע האבען צו געוויסע צייטען אנגענומען גאנץ ערנסטע פארמען. נישט אכטענדיג אבער דערויף, האבען איהר דאקטוירים געראטען חתונה צו האבען, פערזיכערענדיג איהר, אז נאך דער חתונה וועט זי פולשטענדיג געזונד ווערען.

די פרוי האט זיך נאך דער חתונה ווירקליך גוט געפיהלט, אזוי, אז אין משך פון לאנגע יאהרען האט זי די מינדעסטע סימנים פון משוגעת נישט ארויסגעוויזען.

מיט פיער יאהר צוריק, בימי גראבסקי, ווי אויך צוליב דעם, וואס איהר עלטסטער יונגעל, וועלכעם איז דאן אלט געווען ניין יאהר, האט אנגעהויבען צו קרענקען אויף טובערקולאז פון די פיס־ביינער און ער האט געמוזט זיין אין אויסלאנד, וואו די קוראציע זיינע האט געקאסט 130 דאלאר מאנאטליך, איז איהר מאן געצווונגען געווארען צו באנקראטירען...

די פרוי האט קיינמאל נישט געקענט פערגעסען די בעסערע צייטען און אפט זיך געקלאגט דערויף, וואס זי האט נישט קיין פרנסה, דאך נישט קוקענדיג אויף דעם אלעם, האט זי זיך ממש פון מויל אפגעשפארט און מיטער געשיקט צו 130 דאלאר א מאנאט קיין בערלין, וואו איהר עלטסטער בחור׳ל האט זיך קורירט, ביז אלע מיטלען האבען זיך אויסגעשעפט, איז דאס בחור׳ל מיט איניגע מאנאטען צוריק געקומען א לאמער אויף ביידע פיס.

די מוטער האט זיך דערפון זשטארק צום הארץ גענומען, האט אפט געוויינט, צו שעה׳ן לאנג ביינאכט איז זי געזעסען ביים זהן אויפ׳ן בעט און געהאלטען אין איין בעטען גאט, אז ער זאל בעוויזען א נס און דאס בחור׳ל זאל זיין א געזונדער און א גלייכער, אזוי ווי אלע מענשען.

דאס אפטע וויינען, דאס נישט דערעסען, נישט דערשלאפען און זארגען־זיך האט זעהר שלעכט געווירקט אויף איהרע נערווען וועלכע, ווי שוין אויבען בעמערקט, זענען שוין לאנג נישט געווען אין ארדנונג, און זי איז אריינגעפאלען אין א שטארקער מעלאנכאליע; זי האט זיך, צום ביישפיל, גענוגט ארומדרעהען שטונדען־לאנג אין בעט׳ן שטוב און קיין ווארט וועגען קיינעם נישט אויסריידען און האלטען אין איין וויינען.

ווען שכנים זענען צו איהר געקומען און געפרובט איהר טרייסטען, האט זי בלויז מיט דער האנד אנגעוויזען אויף איהר עלטסטען בחור׳ל, וועלענדיג אזוי ערקלערען די סיבה פון איהר געמיטס־צושטאנד.

צו יענער צייט איז די אומגליקליכע פרוי געווען מעוברת, מיט דעם מיידעלע, וועלכעס זי האט איצט דערמארדעט.

אריינקומענדיג אין די העכערע מאנאטען, האט די אנארמאליטעט איהרע אנגענומען אנ׳אנדערער פארם:

אנשטאט דעם, וואס ביז יעצט איז זי געווען מעלאנכאליש און צו גאנצע טעג, כמעט קיין ווארט נישט ארויסגערעדט, איז זי יעצט געווארען מונטערער, האט אויפגעהערט וויינען, געגאנגען צו שכנים און פערברענגט מיט זיי, אזוי ווי א געזונדער, נאר מאלער מענש, נאר פון צייט־צו־צייט האט זי בעקומען פוריע־אטאקען און געהאלט אויס׳הרגענען די וועלט.

— די ארדנונג אויף דער וועלט, פלעגט זי אפט בעת אזעלכע אטאקען זאגען, איז זעהר א שלעכטע; פארהאנען גבירים, אדירים, וועלכע וואלטען די פערמעגענס אוועקגעגעבען אבי צו האבען א קינד און האבען נישט און איך, וואס האב נישט דעם טאג איבערצולעבען, האב דוקא קינדער און דוקא קאליקעס! — אזא וועלט דארף מען חרוב מאכען, ס׳דארף זיין א מלחמה!

אזעלכע מאמענטען האבען נישט לאנג אנגעהאלטען און זענען געווען זעהר זעלטען, דעריבער האבען איהר אלע חייטער געהאלטען פאר געזונד, נאר פאר א זעהר אויפגערעגטע, וועלכער עס איז גלייכער אויסצומיידען און מען האט איהר טאקע אויסגעמיטען.

דעם ערשטען הילדען שגעון־אטאק האט זי בעקומען אין יאנואר ה. י. ווען אין א שטארקען פראסטיגען פארטאג, האט זי אויסגעהאקט די שויבען פון פענסטער און

א נאקעטע ארויסגעלאפען אויף דער גאס.

דער מאן און די שכנים האבען איהר דאן נאכגעיאגט, ביז וייט אויף דער ליפאווע, וואו זיי האבען איהר קוים געכאפט און געוואלט אהיימפיהרען, זי האט זיך אבער געלעגט אין שנייא אריין, געווערט זיך מיט אלע כוחות און באין־אופן נישט געוואלט אהיימגעהן, ערשט, ווען ס׳איז געקומען פאליציי, האט זי זיך געלאזט פיהרען אהיים, נאר בתנאי, אז מ׳וועט זי גט׳ן מיט׳ן מאן און ס׳וועט זיין א נייע מלחמה אויף דער וועלט...

אויף דער פראגע ,פארוואס זי בענקט אזוי שטארק נאך א מלחמה, האט זי געענטפערט, אז „ווען עס וועט זיין א מלחמה, קען זיין, וועלען איהרע קינדער נע׳הרגעט ווערען״...

א האלבע שעה שפעטער איז זי שוין געווען פולשטענדיג רוהיג און האט גארנישט געדענקט, וואס עס האט זיך מיט איהר א האלבע שעה צופריער געטוהן.

פון דעמאלט אן האבען די שטובּיגע מענשען איהר שוין געהאט אויפ׳ן אויג און איהר כמעט קיינמאל נישט געלאזט איינע אליין.

אינצווישען האט זי געבוירען דאס מיידעלע, צו וועלכען זי איז געווען א זעהר צערטליכע און איבערגעגעבענע מוטער, פונקט ווי צו די איבעריגע קינדער.

פערגאנגענע וואך, זיצענדיג מיט׳ן מאן ביים נאכט־עסען, האט זי איהם געפרעגט, צי עס איז אמת, אז

בעת׳ן חורבן בית־המקדש, האבען מוטער׳ס גע׳שחט׳ען די אייגענע קינדער?...

או ווען דער מאן האט איהר געענטפערט, אז דאס איז אמת, האט זי זיך אין תחילת לאנג פערטראכט און אפשר אין א שעה שפעטער, ווען דער מאן האט שוין געהאט פערגעסען אין גאנצען שמועס, האט זי זיך געפרעגט:

— וואס מיינסטו וואלט געווען, ווען א היינטיגע מאמע וואלט אפגעטון אזא זאך?

דערויף האט איהר דער מאן געענטפערט, אז היינט וואלט מען אזא מוטער אויפגעהאנגען!

נאך דער תשובה האט זי זיך זעהר שטארק צעוויינט...

און נעכטען איז דאס אומגליק געשעהען, ארום זעקס א זייגער, ווען ס׳איז צופעליג קיינער נישט געווען אין שטוב. האט זי, ווי מיר האבען שוין נעכטען מיטגעטיילט, אויסגעפיהרט איהר שרעקליכער טאט.

און געשעה זאיז עס, בעת דער מאן איז געגאנגען אין שטארט אריין איינקויפען אביסעל סחורה פאר׳ן געוועלבעל, דאס עלטסטע יונגעל איז געזעסען אויפ׳ן הויף, די איבעריגע קינדער האבען זיך געשפילט אויף האלער׳ס פלאץ, ערשט ווען דאס משרת האט אלארמירט דעם מאנ׳ס שוועסטער, האט זיך ארויסגעוויזען, די גרויזאמקייט, וואס די משוגענע מאמע האט דורך דער צייט בעוויזען צו בעגעהן.

ווען דער מאן איז אהיימגעקומען און דער־

(סוף — זעה 5־טע זייט).

די קאָנסטיטוציע=ענדערונגען
זאָלען שוין בעקאַנט ווערען אין חודש אויגוסט.

ווארשא, 10 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט. ווי בעוואוסט, האָט מאַרשאַל פּילסודסקי אין דעם לעצטען מאָמענט אָפּגערופען זיין אַרויספאָהר קיין רומעניען.

אין די פּאָליטישע קרייזען ווערט עס דערקלערט מיט טעמים פון אויסערען-פּאָליטיק — מיט דעם שינוי אין די פּויליש-ליטווישע אונטערהאַנדלונגען, ווי אויך מיט סיבות פון אינערליכער פּאָליטיק, ווי, אַ שטייגער, דערמיט, וואָס די געפּלאַנטע ענדערונגען אין דער קאָנסטיטוציע ווערען שוין מעהר ריף, אַזוי אַז אין חודש אויגוסט, אויפ'ן צוזאַמענפאָהר פון די לעגיאָניסטען, זאָל דער מאַרשאַלעק פּילסודסקי שוין אַרויסטרעטען מיט אַ קאָנקרעטען פּראָגראַם.

•

לויט די אינפאָרמאַציעס, וואָס שטאַמען פון די פיהרענדע קרייזען פון רעגירונגס-קלוב, איז די רעגירונג שוין צוגעטרעטען צום בעאַרבייטען דעם פּראָיעקט פון די ענדערונגען אין דער קאָנסטיטוציע. די פּרטים פון פּראָיעקט ווערען געהאַלטען שטרענג בסוד. מען ווייסט נאָר, אַז עס איז פאָרגעזעהען אַ בעדייטענדע פערגרעסערונג פון דער מאַכט פון מלוכה-פּרעזידענט.

די פיהרער פון רעגירונגס-קלוב רעכענען זיך מיט דער מעגליכקייט, אַז דער פּראָיעקט פון די קאָנסטיטוציע-ענדערונגען וועט נישט בעקומען אין סיים די נויטיגע דריי פינפטלעך שטימען. זיי בעהויפּטען אָבער, אַז טראָץ דעם וועט דער רעגירונגס-פּראָיעקט אַריין אין קראַפט.

„פּלאַץ פון מאַרשאַל פּילסודסקי“.

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאָניש). דער „וויאַנוזעק נאַפּראַווי“ גרייט צו אַ פּעטיציע וועגען ענדערן דעם נאָמען פון זאַקסישען פּלאַץ אויף „פּלאַץ פון מאַרשאַל פּילסודסקי“.

אין די מאָטיווען פון דער פּעטיציע ווערט אָנגעוויזען, אַז די ערשטע רעוויע פון מיליטער, נאָכדעם ווי די אָקופּאַנטען זענען פּערטריבען געוואָרען, האָט מאַרשאַל פּילסודסקי דורכגעפיהרט אויפ'ן זאַקסישען פּלאַץ און דאָס דאַרף בלייבען לזכרון.

די דאָזיגע פּעטיציע ווערט פאָרגעשטעלט צום אונטערשרייבען אין דער ערשטער ריי די בעאַמטע אין אַלע מלוכה אַמטען.

אַמנעסטיע-געזעץ
40000 מענשען זאָלען בעפרייט ווערען

וואַרשאַ, 10. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). היינט אָדער מאָרגען וועט אין „דזשעניק אוסטאַוו“ פערעפענטליכט ווערען דאָס געזעץ וועגען אַמנעסטיע.

וואַרשאַ, 10. (טעלעפאָניש). דאָס יוסטיץ-מיניסטעריום האָט פעראָרדענט די טורמע-פערוואַל-טונגען דורכצופיהרען אַ סטאַטיסטיק פון די אַרעס-טאַנטען, וואָס וועלען בעפרייט ווערען אויפ'ן סמך פון דער אָנגענומענער אַמנעסטיע. לויט אויבער-פלעכליכע אויסרעכנונגען וועלען אַנ'ערך 40.000 אַרעסטאַנטען בעפרייט ווערען אויפ'ן גרונד פון דער אַמנעסטיע.

וואַרשאָווער מאַגיסטראַט
וועט בויען אַ שולע פאַר יודישע קינדער.

וואַרשאַ, 10. (טעלעפאָניש). אויף דער לעצ-טער זיצונג פון מאַגיסטראַט איז צווישען אַנדערע בעשלאָסען געוואָרען אַרויסצוטרעטען צום שטאָט-ראַט מיט אַ פאָרשלאַג וועגען איינקויפען אַ פּלאַץ, וואָס געפינט זיך ביי קראַשינסקי'ס גאָרטען און גע-הערט צו די בעקאַנטע סוחרים אַראָנזאָהן און בריל. דער דאָזיגער פּלאַץ געפינט זיך אויפ'ן הויף פון פּאַסאַזש נאַלעווקי 2, הינטער דעם גרויסען טויער. ער פערנעהמט אַ שטח פון 5,150 קוואַד-ראַט מעטער און וועט קאָסטען דעם מאַגיסטראַט 525000 זלאָטיס. אויף דעם פּלאַץ וועט אויפגעבויט ווערען אַ שולע פאַר יודישע קינדער.

באַמבע=אויפרייס אין מאָסקווע.

מאָסקווע, 10. (א.וו.). אין דער נאַכט פון פרייטאָג אויף שבת איז דאָ געמאַכט געוואָרען אַנ'-אַטענטאַט אויפ'ן בנין פון פּאַספּאָרטען-ביוראָ. דער אויפרייס האָט הרוב געמאַכט אַ טייל פון דער גע-ביידע. איין רויט-גוואַרדיעץ איז דער'הרג'עט גע-וואָרען און צוויי שווער-פערוואונדעט. איין אָנפאַ-לער האָט מען בעת'ן נאָכיאָגען דער'הרג'עט, און עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז ער איז אַ געוועז. ווראַנגעל-אָפיציר מיט'ן נאָמען ראַדקעוויטש.

היינט אין אָוועגד האָט מען אין פּאָדאָלסק הינטער מאָסקווע געכאַפּט דעם צווייטען אַטענטעטער.

ס'איז דערוויַיל זעהר נישט גוט
מיט אַמונדסענען און נאָבילעס חברים.

לאָנדאָן, 10 (אַטע) פון קינגסבי מעלדעט מען, אַז היינט אינדערפריה זענען אַרויסגעשיקט געוואָרען דריי שיפען אויף צו זוכען אַמונדסענען. אויב ביז 21 ד. ח. וועט מען נישט דערגרייכען צו אַ פּאָזיטיווען רעזולטאַט, וועט מען משמעות מוזען רעזיגנירען פון די ווייטערע אַרומזוכענישען, איינ-געפינענדיג אַז דער בעריהמטער פּאָלאַר-פאָרשער איז אומגעקומען מיט אַ העלדישען טויט.

אָסלאָ, 10 (אַטע) אַ פראַנצויזישע און נאָר-וועגישע שיף זוכען נאָך אַלץ אַמונדסענען און גיל-באַ'ן. לעת עתה איז מען אויף זייערע שפּורען נישט געקומען. אויך קלענערע שיפלעך, וואָס קור-סירען אין די גרענלאַנדישע וואַסערען האָבען גאָר-נישט געפונען.

די רעטונגס-אַקציע וועט ווייטער געפיהרט ווערען.

אויף צו ראַטעווען די עקספּעדיציע פון „איר-טאַליאַ“ איז דערוויַיל דאָ אַ גאַנץ קנאַפּע האָפענונג.

דער לייטער פון דער שוועדישער רעטונגס-עקספּעדיציע, טהאָרנבערג איז מודיע, אַז נאָבילע'ס חברים האָבען שפּייז אויף אַנ'ערך דריי חדשים. אויב זיי וועלען איבערהאַלטען די קעלטען און חולאת'ן, וועט מען זיי אפשר שפּעטער קאָנען ראַטעווען.

אַרעסטירט צוליב אַ מסירה פון חסידים.

ראַדאָמישל, 10. (ספּעצ. טעל.). צוליב דער מסירה פון די היגע חסידים איז דאָ דער בעקאַנ-טער אַמעריקאַנישער העברעאישער שריפטשטעלער ה' דניאל פּערסקי אַרעסטירט געוואָרען. דער סטאַ-ראָסטע האָט פערבאָטען דעם אַרויסטריט פון דניאל פּערסקי אויף אַ היגער עפענטליכער פערזאַמלונג.

אַזאַ „פערוויילונג“ אין דייטשלאַנד

בערלין, 10 (יט"א, טעלעגראַפיש). אין דייטשען שטעטעל קייזערלאוטערן האָבען אונבע-קאַנטע כוליגאַנעס געשענדעט דעם יודישען בית-עולם.

30 מצבות זענען אינגאַנצען צובראָכען געוואָ-רען און די קברים צוטרעטען. דאָס איז שוין דער 58-טער פאַל פון שענדען יודישע בית-עלמינ'ס אין דייטשלאַנד.

אַדרבה, פּרובט ציילען...

לאָנדאָן, 10. (אַטע). דער בעריהמטער אַמעריקאַנישער מיליאָרדער ראָקפעלער האָט גע-פייערט געכטען זיין 89 געבורטס-טאָג.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט מעלדען די צייטונגען, אַז ראָקפעלער האָט מנדב געווען אויף פערשידענע צוועקען 548.000.000 דאָלאַר.

יודישער פּראָפעסאָר
דעקאַן אין ברינער אוניווערזיטעט.

ברין. (יט"אַ). דאָס מיניסטעריום פאַר שול-וועזען און פאָלקס-קולטור האָט בעשטעטיגט די נאָ-מינירונג פון פּראָפעסאָר דר. יאָהאַן לעווענשטיין אויפ'ן פּאָסטען פון דעקאַן פון יורידישען פאַקול-טעט אין ברינער מאַסאַריק-אוניווערזיטעט.

אַ מעשה=שוויגער
ווערט בעהאַנדעלט אין ראַבינאַט.

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאָניש) אַ זעהר כאַ-ראַקטעריסטישע פאַמיליען דין תורה איז נעכטען פאָרגעקומען פאַר'ן בית-דין טיש פון וואַרשאָווער ראַבינאַט. די פרוי פון בעוואוסטען סוחר און הויז-ווירט פון פּולאַווסקאַ גאַס, ה' ח. ש. האָט אַרויס-גערופען איהר מאַן אין ראַבינאַט אַריין, באשר די שוויגער איהרע, וועלכע וואוינט מיט זיי צוזאַמען, מאַכט-אָן אינטריגעס צווישען איהר מיט איהר מאַן, און אַז צוליב די דאָזיגע אינטריגעס איז צושטערט געוואָרען זייער שלום בית. די פרוי פערלאַנגט דעריבער, אַז דער מאַן זאָל דינגען אַ דירה, וואָס ווייטער פון דער שוויגער...

דער דאָזיגער ענין, איז שוין זאָגאַר בע-טראַכט געוואָרען פאַר'ן געריכט. דער ריכטער האָט אָבער גע'פסקנט, אַז דאָס פאַר-פאָלק זאָל געהען אין ראַבינאַט.

נאָכ'ן אויסהערען די טענות, האָט דאָס בית-דין אַרויסגעטראָגען אַ פּסק-דין, אַז די פרוי האָט דאָס רעכט צו פאָדערען פון מאַן צו דינגען אַ דירה „ווייט פון דער שוויגער“ און דעריבער, אויב ער וויל אויף אַנ'אמת צוריקשטעלען דאָס שלום-בית, איז ער מחויב אין משך פון אַ חודש צייט צו דינגען אַנ'אַנדערע דירה.

Dr. RACHELA LEWI
כעצ. פאַר קינדער-קראַנקה
פּאַנסקאַ 24, טעל. 42-72
נעמט אָן פון 2 ביז 4 נאָכמיטאָג.

מאַכט בעקאַנט די געעהרטע געסט, אַז פון היינט אָן, איז אונזער
בופעט
פערזעהען מיט אַ ערשטקלאַסיגען אויסוואַהל פון אינלענדישע און אויסלענדישע
אַלקאָהאָל = געטראַנקען
ווי: ליקיערען, קאָניאַקען, וויינען, מעד, שאַמפּאַניער ווי אויך מיט אַלערליי צובייסען
אונזערע רענאָמירטע שפּייזען צו די מיטאָגען און אווענדברויטען, וואָס האָבען זיך ערוואָרבען די גרעסטע אָנערקענונג ביי אונזערע ג' געסט, עמפּפעהלען מיר ווייטער אונטער דער אָנפיהרונג פון אַ ערשטקלאַסיגען יוד. קולינאַר-גאַסטראָנאָמישען לייטער פון וואַרשאַ. ספּעציעלע אָפּטיילונג פיר מילך=שפּייזן, פרישטיגן און אווענדברויטן.
קאַבינעטען פיר גרופּען. ס'ווערען אויך אָנגענומען בעשטעלונגען אויף באַנקעטען, גראַטולאַציעס, תנאים, בעלער, אויפ'ן אָרט און אין דער היים.
פון 8 אָוונד קאָנצערט.
מיט אַכטונג די דירעקציע.

יודישער
קאַפע-רעסטאָראַן
„צענטראַל“
פּיעטריקאָווער 48, טעל. 62-11

קאַפע = רעסטאָראַן
„בריסטאָל“
פּיעטריקאָווער 30, טעל. 25-91
עמפּפעהלט צום יעצטיגען זומער-סעזאָן די גוט=בעקאַנטע שמאַקהאַפטע
מיטאָגען און אווענד=ברויטען
מילכיגע פרישטיקן און אווענד-ברויטן פון 1.80 גענג
מיט אַכטונג אינהאַבער ה. בערגהיים.
מיר בעזיצען אויך דעם האָטעל „MONOPOL“ זאַוואַדזקאַ 7, טעל. 51-94

אַנאָנסען אין „נייעם פאָלקסבלאַט“
האָבען דעם גרעסטען ערפאָלג.

Wyjaśnienie Pracowników Aptek Kasy Chorych.

Na konferencji dn. 9 b. m. w Departamencie Zdrowia profesorowie dziekan wydziału farmaceutycznego U. W. Koskowski i dyrektor państwowego Instytutu farmaceutycznego Weil po zapoznaniu się z całokształtem zatargu w Kasie Chorych wydali swą opinję, że leki w zasadzie na zapas nie mogą być przygotowywane. Przygotowywanie niektórych niepsujących się leków na zapas może mieć miejsce tylko **za uprzedniem zezwoleniem Urzędu Zdrowia i leki te muszą być zarejestrowane.**

Pracownicy Aptek Kasy Chorych mają niepłonną nadzieję, że na podstawie powyższej opinji powag naukowych zatarg w Kasie Chorych zostanie szybko zlikwidowany i będą mogli nadal wypełniać swą odpowiedzialną funkcję zgodnie z prawem i sumieniem.

433

לעכער
מאַשינאָווע
ווערען אָנגענומען אויסצו-
נייהען צו ביליגע פרייזען
ג. נאַרדמאַן
29 זעגעלנאַיאַ 29

אכטונג, שטעפער = מייסטער !!!
היינט, מיטוואָך, דעם 11-טען יולי, פּינקטליך 6 אַ זייגער אין אָוונד
קומט פאַר אין לאָקאַל פון דער האַנדווערקער-צענטראַלע פּאָלודניאָווע 4
די גרינדונגס=פערזאַמלונג
פון יודישען שטעפער-מייסטער-צעך
אויף וועלכער עס וועט אויך אַנוועזענד זיין אַ פאָרשטעהער פון לאָדזשער סטאַראָסטוואָ.
עס ליגט אין אייער אינטערעס, אַז די פערזאַמלונג זאָל פאָרקומען ביי אַ גרויסער צאָהל מיטגלידער;
בעמערקונג: דער וואָס וועט נישט זיין אַנוועזענד פערלירט דאָס רעכט צו זיין אַ מיטגליד אין צעך.
קומט אונבעדינגט פּינקטליך.
מיט דרך-ארץ די פערוואַלטונג.

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 11 יולי 1928

לאדז, 11 יולי 1928

פויליש-דייטשער האנדעלס-טראקטאט.

אויף דער טאג-ארדנונג שטעהט איצט די וויכטיגע פראגע פון שליסען א פויליש-דייטשען האנדעלס-טראקטאט.

וועגען דער פראגע זענען שוין געפיהרט געווארען אונטערהאנדלונגען. פוילישע דעלעגאציעס זענען שוין געזעסען ביי געמיינזאמע טישען מיט דייטשע אין בערלין און אין ווארשא, אבער די זאך האט זיך פון ארט נישט גערוהרט און קיין רעזולטאט נישט געגעבען. די אונטערהאנדלונגען זענען איינגאנצען געבליבען שטעהן אויף א טויטען פונקט, ווען אין דייטשלאנד איז געקומען דער ערב וואהל-פעריאד, ווען מען האט זיך גענומען רעכנען מיט די מעגליכע שינוים אין דער רעגירונג און פארלאמענט און מיט א נייעם קורס אין דער אויסערן-פאליטיק.

געגען שליסען א האנדעלס-טראקטאט מיט פוילען זענען דער עיקר ארויסגעטראטען די גרויסע דייטשע אגראריער. זיי האבען מורא פאר דער קאנקורענץ פון די פוילישע לאנדווירטשאפטליכע פראדוקטען און דעריבער האבען זיי געשטעלט א העפטיגען ווידערשטאנד געגען טראקטאט. אויך איצט ווען עס האלט ביים בענייען די אונטערהאנדלונגען וועגען א ווירטשאפטליכען אפמאך, האבען די אגראריער אנגעהויבען א קאמפאניע געגען דעם. די פרעסע פון די גרויסע לאנד-בעזיצער אין דייטשלאנד הייבט אן דערויף, אז די פוילישע רעגירונג איז גרייט צו מאכען הנחות פאר דעם אימפארט פון דייטשע אינדוסטריע-ארטיקלען, אויב זי וועט בעקומען געוויסע קאמפענסאציעס אויפ'ן געביט פון עקספארטירען קיין דייטשלאנד לאנד-פראדוקטען. געגען אזא מין געגענזייטיגען אויסטויש פון הנחות אויף בעזונדערע געביטען פראטעסטירען די אגראריער. די ענטוויקלונג פון די דייטשע מזרח-געביטען, זאגען זיי, איז אפהענגיג אויסשליסליך פון דער ענטוויקלונג פון דער לאנדווירטשאפט. און די דאזיגע פעראינטערעסירטע קרייזען זאגען אן, אז זיי וועלען אויפמערקזאם נאכפאלגען די האנדלונגען פון דער נייער דייטשער רעגירונג און זיי וועלען זיך נאטירליך בעמיהען מיט אלע מעגליכקייטען, אויסצואיבען א דרוק אין דער ריכטונג, וועלכע איז געוואונשען פאר זייערע עקאנאמישע אינטערעסען.

שיצענדיג זייערע אייגענע אינטערעסען, האבען די גרויס-אגראריער נישט אויסגעמיטען צו שאפען א ספעציעלע נאציאנאלע טעאריע, וועלכע ריכטירט כלומרשט דייטשלאנד נישט איינצושטעלען נארמאלע האנדעלס-בעציהונגען מיט פוילען. די טעאריע בעשטעהט אין א מין בעזונדערער היסטארישער מיסיע, וועלכע דייטשלאנד האט צו ערפילען אויף מזרח. דייטשלאנדס מיסיע איז צו שיצען אייראפא געגען דער כוואליע פון „אזיאטענטום", וואס פליסט פון מזרח-אייראפא דורך פוילען און וועלכע בעדראהט כלומרשט קודם כל דייטשלאנד.

אין אפאזיציע צום האנדעלס-טראקטאט מיט פוילען האבען זיך אויך געשטעלט די בערג-אינדוסטריעלער פון דייטשען אבער-שלעזיען. זיי האבען אויך א גרויסע מורא צו האבען, דהיינו, פאר דער קאנקורענץ מצד דער פוילישער קוילען-אינדוסטרי, הגם זייער שטעלונג אין איצטיגען מאמענט איז נישט איינגאנצען פערשטענדליך און אט פאר וואס: אין שלעזישען קוילען-ראיאן איז צווישען די דייטשע און פוילישע בערג-אינדוסטריעלער געקומען צו א פערשטענדיגונג, לויט וועלכער די פראגע וועגען דעם עקספארט פון פוילישע קוילען קיין דייטשלאנד איז אנערקענט געווארען פאר א טעכנישע, וואס האט בלויז א צווייט-ראנגיגע בעדייטונג.

עס זענען פאראן מצד די דייטשע קרייזען אויך אנדערע מאטיווען, פון פאליטישער נאטור, וועלכע זענען א מניעה ביי די אונטערהאנדלונגען. דאס איז אין דער ערשטער ריי דער נייער געזעץ וועגען די פוילישע מלוכה-גרעניצען. דאס דאזיגע געזעץ האט פערקלענערט לויט דער דייטשער אויפפאסונג, די מעגליכקייטען פאר דייטשען זיך צו בעזעצען אין פוילען. דער פראטאקאל, וועלכער איז אין זיין אונטערגעשריבען געווארען דורכ'ן פוילישען בעזאנדטען טווארדאווסקי און ג. מיניסטער הערמעס, האט געזאלט בעזייטיגען די שטערונגען אויף דעם באדען. לגבי דעם דאזיגען פראטאקאל האט נאך די פוילישע רעגירונג נישט אנגענומען קיין שטעלונג. די דייטשע רעגירונג לעגט גרויס געוויכט דערויף, אז דייטשע זאלען קענען זיך פריי בעזעצען אין פוילען אהן שטערונגען מצד דער אדמיניסטראטיווער מאכט.

„די דאזיגע פרייהייט, שרייבט דער בערלינער טאגעבלאט, איז די אונבעדינגטע פאראויסזעצונג פאר א האנדעלס-אפמאך. ערשט דאן וועט מען קאנען אנהויבען צו פיהרען די ווירטשאפטליכע געשפרעכען".

אט אזעלכע בעווארענישען און מניעות שטעהען פאר דער דייטשער רעגירונג ביים צוטרעטען צו די אונטערהאנדלונג מיט פוילען מצד די אייגענע דייטשע קרייזען. די איצטיגע רעגירונג אין דייטשלאנד איז אבער אנ'אנדערע, ווי די פריהערדיגע. זי איז ענטשטאנען נאך וואהלען, וועלכע האבען געגעבען א קאלאסאלען זיג די לינקע. אן איהר שפיץ שטעהט דער סאציאל-דעמאקראט מילער, צו איהר געהערען עטליכע סאציאליסטען. אט די רעגירונג וועט זיך מוזען שטארק רעכענען מיט די אינטערעסען פון די שיכטען, וועלכע האבען איהר געבראכט צו דער מאכט. דער אימפארט פון פוילישע לאנדווירטשאפטליכע פראדוקטען ליגט גראד אין אינטערעס פון דייטשען ארבייטער-מאסען.

קאנצלער מילער און זיינע פריינד וועלען, נישט קוקענדיג אויף דער הארטער אפאזיציע מצד די עקאנאמיש-שטארקע קרייזען, מוזען געפונען אין זיך גענוג קראפט און ענטשלאסענקייט צו געהן אויף דער ליניע פון די מאסען-אינטערעסען וואס פאדערען צו שליסען א האנדעלס-טראקטאט מיט פוילען.

ב.

געגען פערברייטערונג פון דער יוד. אגענץ

אנ'אולטימאטום פון וול. זשאבאטינסקי.

ווין. (יט"א). דער פיהרער פון די ציוניסטען-רעוויזיאניסטען וול. זשאבאטינסקי האט זיך געווענדעט צום ארויסגעבער פון ווינער ראדיקאל-ציוניסטישען ארגאן „די נייע וועלט" ראבערט שטריקער מיט א בריף, וואס איז אנ'אנזאג פון א קאמפראמיסלאזען קאמף געגען דער אידעע פון פערברייטערען די יודישע אגענץ. זשאבאטינסקי האלט, אז די פערברייטערונג פון דער אגענץ בעדייט דעם אונטערגאנג פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

„דערווייל האבען מיר נאך צייט", שרייבט זשאבאטינסקי, „און עס זענען פאראן מיטלען צו מאכען אונשעדליך די פערברייטערטע אגענץ, נאך איידער זי וועט צושטאנד קומען. וואס וועט אבער געשעהען, ווען דאס „פערברייטערונג"-אומגליק וועט ווערען א געשעהענער פאקט? צי וועט די אפאזיציע „לאיאל" ווייטער בלייבען אין דער אפגעשטארבענער ציוניסטישער ארגאניזאציע און וועט זיך בעטייליגען אין קאנגרעסען, וועלכע זענען פולשטענדיג מאכטלאז"?

זשאבאטינסקי ענדיגט: „מיין שטאנדפונקט קען איך גאנץ קלאר דעפינירען, א קאנגרעס, וואס אונטערליגט דעם אסימילאנטענטום, איז נישט קיין ארט פאר ציוניסטען. ביי קאנפליקטען פון אזא פרינציפיעלער שארפקייט פערשטעה איך נישט קיין „אפאזיציע", וואס איז פארויס גרייט זיך אונטערצוגעבען... ביי אזעלכע קאנפליקטען איז די קאנסטיטוציאנעלע פליכט פון יעדען געטרייען ציוניסט: איבעררייסונג און רעוואלוציע. אויב די ציוניסטישע ארגאניזאציע ווערט פערניכטעט, דאן מוז ענטשטעהען א נייע ציוניסטישע ארגאניזאציע".

זשאבאטינסקי ערקלערט, אז ער שרייבט אין זיין אייגענעם נאמען, אבער ער וועט דעם דאזיגען שטאנדפונקט אויך פערטרעטען מיט דער גאנצער ענערגיע אויף די בעראטונגען פון זיין פארטיי. ער גלויבט, אז מען קען קומען צו א פערשטענדיגונג אויפ'ן ווירטשאפטליכען געביט און ענדיגט:

„די אפאזיציע מוז אין דער דאזיגער פראגע זעלבסטשטענדיג האנדלען און דערביי קלאר פעסטשטעלען, אז איהר „וועטא" איז „אנ'אולטימאטום".

—:0:—

יודישע קינדער אויף אוקראינע

ווילען בעסער געהן אין נישט-יוד. שולן.

מאסקווע. (יט"א). דער „עמעס" גיט איבער, אז די יודישע קינדער אויף אוקראינע רעגיסטרירען זיך איצט צום נייעם לערן-יאהר מעהר אין די נישט-יודישע שולען ווי אין די יודישע.

די צייטונג ברענגט בעריכטען פון קיעוו, קרעמענטשוג, און א רייהע אנדערע שטעדט, אנווייזענדיג, אז אין די דאזיגע שטעדט רעדען נישט די יודישע קינדער קיין יודיש און שעמען זיך זאגאר מיט דער יודישער שפראך.

די צייטונג פרובירט ערקלערען די סיבה פון אזא ערשיינונג דערמיט, וואס די ארטאדאקסישע עלעמענטען פיהרען אן אין די שטעדט אויף אוקראינע אנ'אגיטאציע געגען די יודישע שולען, וואו די קינדער בעקומען אנ'אפיקורסישע ערציהונג.

רומענישע סטודענטען-אוניאן ווערט אויסגעשלאסען

פון דער אלוועלטליכער סטודענטישער קאנפעדעראציע.

ביקארעשט. (יט"א). „קוווענטול" מעלדעט: „די נאציאנאלע אוניאן פון די קריסטליכע סטודענטען פון רומעניען" האט בעקומען א ידיעה פון די רומענישע סטודענטען אין פאריז, אז אויפ'ן אינטערנאציאנאלען קאנגרעס פון די סטודענטען, וועלכער וועט פארקומען אין אויגוסט אין פאריז, וועט אוועקגעשטעלט ווערען די פראגע וועגען אויסשליסען רומעניען פון דער אלוועלטליכער סטודענטישער קאנפעדעראציע צוליב די פאר איאהריגע אונרוהען אין גרויס-ווארדיין.

לעצטענס האט אויך דאס אויסערן-מיניסטעריום בעקומען ידיעות פון זשענעווע, אז רומעניען וועט אויסגעשלאסען ווערען פון דער קאנפעדעראציע. אין מיניסטעריום איז בערופען געווארען דער פרעזידענט פון דער „אוניאן" ה' פאפעסקו, וועלכען מען האט רעקאמענדירט אנצווענדען אלע מעגליכע מיטלען, אז די אויסשליסונג זאל נישט פארקומען, ווייל עס האנדעלט זיך וועגען דעם פרעסטיזש פון לאנד.

ווי מיר דערוויסען זיך וועט די אויסשליסונג געפאדערט ווערען דורך דער סטודענטישער „אוניאן" פון ענגלאנד און וועט געשטיצט ווערען דורך איטאליע, אונגארן, יוגאסלאוויען, שווייץ, אמעריקע. אויף רומעניענס צד וועלען זיין פראנקרייך, פוילען, טשעכאסלאוואקיי, בולגאריען, טערקיי, גריכענלאנד, פארטוגאל און עסטלאנד. מעגליך, אז אין פאל פון רומעניענס אויסשליסונג זאלען זיך צוריקציהען פון דער קאנפעדעראציע אויך פוילען און טשעכאסלאוואקיי.

זעלבסטמארדע אין סאוויעט-רוסלאנד.

ווער איז צוליב וואס בעגעהט זעלבסטמארד.

די לעצטע סאוויעטישע סטאטיסטיקס וועגען זעלבסטמערדעריי בעווייזען, אז די צאהל זעלבסטמערדער אין סאוויעט-רוסלאנד וואקסט פון יאהר צו יאהר און דאס מערקווירדיגסטע דערביי איז, וואס א גאנץ גרויסער פראצענט (41 אויף הונדערט) פאלט אויס אויף דער יוגענט, אויף דעם אזוי גערופענעם „קאמסאמאלישען" עלטער פון 16 ביז 24 יאהר, ד. ה., אויף דעם עלטער, ווען די יוגענד ווערט אממייסטען אריינגעצויגען אין דעם געזעלשאפטליכען און פארטייאישען לעבען פון לאנד — און דאס ריין-אינדוסטריעלע, דאס יחידישע, פשוט'ער געזאגט, דאס עגאאיסטישע, מוז אפטרעטען גאנץ טיף אין הינטערגרונד, אויב נישט גאר איינגאנצען פערשווינדען, ווי דאס פאדערט נישט גאר די פאליטיק פון לאנד, גאר אויך אפילו די קאמוניסטישע פארטיי.

לאזט זיך אבער אויס, אז דוקא צווישען דער קאמוניסטישער יוגענד איז זעלבסטמארד געווארען א גאנץ געוועהנליכע ערשיינונג. מען „טרעט ארויס" פון לעבען מיט דערזעלביגער לייכטקייט און אפשר אויך — לייכטזיניגקייט, ווי מען וואלט, זאגען מיר, ארויסגעטרעטען פון דער פארטיי, צי פון פראפעסיאנעלען פעראיין... זעהט אויך די ארומיגע סביבה, די חברים און חבר'טעס, די קאמיטעטען און פארטיי-קאמערלעך בעציהען זיך צום זעלבסטמערדער לייכט און לייכטזיניג.

אזוי, למשל, קאנט איהר לייענען אין דעם בעריכט פון דעם ווערניגאראדער קאמסאמאלישען קאמיטעט, אז דער און דער חבר איז „פרייוויליג ארויסגעטרעטען פון דער ארגאניזאציע, בעגעהענדיג זעלבסטמארד".

אט אזוי קאזיאנע רעאגירט די אויבענדערמאנטע קאמוניסטישע ארגאניזאציע (און זי איז נישט די איינציגע) אויף א זעלבסטמארד פון איהרען א מיטגליד, פון איהרען א חבר, — „פרייוויליג ארויסגעטרעטען דורך זעלבסטמארד".

וויפיל קאזיאנער ביוראקראטיזם עס האקט פון דער אוממענשליכער און אנטי-חבר'שער פראזע בנוגע דעם „פרייוויליג-ארויסגעטרעטענעם".

און אט די דאזיגע מערדעריש-קאלטע בעציהונג צום פריינד און חבר, וואס טראגט זיך ארום צוליב די אדער יענע סיבות מיט זעלבסטמארד-געדאנקען און געפינט נישט אין דער ארומיגע סביבה קיין שום מיטגעפיהל און טרייסט, קיין שום דערמונטערונג און שטיצע, איז טאקע איינע פון די הויפט אורזאכען, פארוואס צווישען דער סאוויעטישער און קאמוניסטישער יוגענד איז דער פראצענט פון זעלבסטמערדער אזוי הויך.

ס'איז אבער דא נאך איינע א סיבה צוליב וועלכער א סך יוגענדליכע (דער עיקר מיידלעך) בעגעהען זעלבסטמארד, א סיבה, וואס ליגט זיך קוים אויפ'ן שכל ביי דעם נייעם לעבענס שטייגער אין סאוויעט-רוסלאנד און דאס איז... ליבע!

עס ליגט זיך קוים אויפ'ן שכל דערפאר, ווייל גראד אויפ'ן געביט פון ליבע האט די רעוואלוציע אריינגעבראכט די סאמע ראדיקאלע רעפארמען, וואס האבען זיך שוין אין משך פון די 10 יאהר אויף אזויפיל איינגעבירגערט אין דער פסיכיק פון פאלק, אז עס זענען שוין באמת נישטא דער מין „ממזרים", ווי עס איז נישטא דער שרעק פאר געמישטע חתונות, צי פאר לעבען אהן חופה וקדושין...

נישט דאס געזעץ שטראפט דערפאר און נישט די געזעלשאפטליכע מיינונג פעראורטיילט דאס, אבער דאך בעגעהען נאך הונדערטער קאמוניסטקעס און ארבייטערינס זעלבסטמארד צוליב ליבע, צוליב דער „אייביגער" און „הייליגער" ליבע, וואס איז אין סאוויעט-רוסלאנד געווארען אזוי נישט „אייביג" און אזוי נישט „הייליג".

לויט די סטאטיסטיק קומט אויס, אז אויף יעדע הונדערט זעלבסטמערדער זענען פאראן 41 יוגענדליכע, וואס א העלפט פון זיי בעגעהט זעלבסטמארד אויפ'ן ראמאנטישען באדען, אבער דער דאזיגער „ראמאנטישער באדען" איז אויך ענג פערבונדען מיט די גרימאסען פון נייעם לעבענס-שטייגער, מיט דער הפקר'דיגער בעציהונג צו דער פרוי — נישט נאר מצד דעם צעלאזענעם און נישט פעראנטווארטליכען מאנסביל, נאר אויך מצד דער ארומיגער סביבה, וואס ווייזט נישט ארויס דאס מינדסטע מיטגעפיהל צו די ליידען און איבערלעבונגען פון די אומגליקליך-פערליבטע און פערפיהרטע.

אט, למשל, האט איינע, א יוגענדליכע קאמוניסטקע, זוסיעווא, וואס האט זיך אריינגעווארפען אין טייך, איבערגעלאזט דעם געליבטען איהרען, פעטיע'ן, דאס פאלגענדע בריוועלע:

„פעטיע, קיין גוטע געפיהלען האסטו צו מיר קיינמאל נישט געהאט. דו האסט געזוכט אין מיר נאר די פרוי, אבער מיין גייסטיג לעבען האט דיך לחלוטין נישט אינטערעסירט. אין מיין ערשטען בריף האב איך דיך, ווי א קאמסאמאלקע, געבעטען דו זאלסט מיר ארויסהעלפען ווי א חבר, האסטו זיך אבער בענוצט מיט מיין צוטרוי צו דיר און מיך אויסגענוצט צוליב דיינע היה'שע אינסטינקטען".

„אין דיין לעצטען בריף צו מיר האסטו ציניש בעליידיגט מיינע געפיהלען צו דיר און מיין חבר'שען צוטרוי. די פליאטקעס און רכילות'ן איבער מיר, האבען מיך לחלוטין נישט געריהרט ביז דו אליין האסט מיט די דאזיגע רכילות'ן נישט פארדעקט דיין ציניש בעציהונג צו מיר".

„דו טרייבסט מיך צו דעם זעלבסטמארד נאר דערפאר, וואס דו האסט מיאוס פערשוועכט מיין נישט-חיה'שע בעציהונג צו דיר (דאס ווארט „ליבע" האט די אומגליקליכע מורא אנצורופען), וואס דו האסט נישט געוואלט פערשטעהן מיין נשמה און וואס האסט געוואוסט גאנץ גוט, אז זיי האבען נישט קיין שום גרונד אונטער זיך!"

„אדיע אויף אייביג".

פאניא גוסיעווא.

פונ'ם דאזיגען בריף ווערט קלאר, אז גוסיעווא איז געפאלען א קרבן פון יענעם מין בענעמען די „ליבע", ווי א פשוט'ען, שוין צו פשוט'ען פיזיאלאגישען אקט, וואס איז איצט לײדער אין מאדע ביי א סך יוגענדליכע פון סאוויעט-רוסלאנד.

(סוף קומט)

נייער פאַלקסבלאַט

דאס לאָדזער לעבען

נייער פאַלקסבלאַט

זיצונג פון דער קהלה־פערוואַלטונג.

ביודזשעט־דעבאַטען. — עטאַט־מאַקסימום א. אַ. וו.

נעכטען איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער קהלה־פערוואַלטונג.

נאָך דעם, ווי ס'איז אָנגענומען געוואָרען די טאָג־אָרדנונג, האָט פרנס ציטרינאָווסקי גע־פרעגט דעם פאָרזיצער, פאַרוואָס עס ווערען נישט־אויסגעצאָהלט די אונטערשטיצונגען, וועלכע ווערען בעשטימט דורך דער סאָציאַלער הילפס־קאָמיסיע.

פרנס ווייצמאַן האָט געפרעגט דעם פאָרזיצער, אויף ווען ווען ער רופען אַ זיצונג פון דער גמילות־חסדים־קאַסע, און צי ס'איז פאַרהאַן אַ פּאַנר אויף דעם ראַזיגען צוועק.

פרנס רוס האָט געפרעגט דעם פאָרזיצער, צי ס'איז איבערגעשיקט געוואָרען צום קהלה־ראַט דער ביודזשעט, וואָס איז אָנגענומען געוואָרען דורך דער פערוואַלטונג.

דער פאָרזיצער האָט געענטפערט, אַז אין חודש יולי האָט די קהלה־פערוואַלטונג געמוזט צאָהלען וועקסלען פון דער פסח־אַקציע, און דע־ריבער האָט זי דערווייל נישט געקאָנט אויסצאָהלען די בעשטימטע אונטערשטיצונגען, און אַז אינגיכען וועט די פראַגע נאָרמירט ווערען.

ער האָט אויך דערקלערט, אַז בקרוב וועט ער צוזאַמענרופען אַ קאָנסטיטואירענדע זיצונג פון דער גמילות־חסדים־קאַסע.

וואָס שייך דער אָנפראַגע פון פרנס רוס, איז אויף דער לעצטער זיצונג פון דער פערוואַל־טונג בעשלאָסען געוואָרען צו בעפולמעכטיגען דעם פאָרזיצער מיט נאָך אַ מיטגליד פון דער פער־וואַלטונג פעסטצושטעלען די פאָרם פון די פער־שידענע פאָזיציעס פון ביודזשעט, און אַז אין דער נאָהענטסטער צייט וועט דער ביודזשעט איבערגע־גיזען ווערען צום ראַט.

עס זענען אַרויסגעלייענט און אָנגענומען גע־וואָרען די פּראָטאָקאָלען פון די לעצטע דריי ביו־דזשעט־זיצונגען.

פרנס רוס האָט איבערגעלייענט אַ דעקלע־ראַציע, אין וועלכער ער האָט דערקלערט, אַז דער ביודזשעט איז נישט קיין נאָרמאַלער, און ער בע־האַלט זיך דאָס רעכט צו בעקעמפען איהם אויף דער זיצונג פון ראַט.

ס'איז כדאי צו בעמערקען, אַז פרנס רוס האָט, ביים קריטיקירען דעם ביודזשעט, אָנגעוויזען, אַז: 1) עס איז אין איהם אַריינגעטראָגען געוואָרען אַ רייהע סובסידיעס פאַר אינסטיטוציעס, וואָס עקזיסטירען בכלל נישט, און 2) עס זענען אויך בעשטימט גע־וואָרען סובסידיעס פאַר אינסטיטוציעס אָהן יערער קאָנטראָלע.

זיין פאָרשלאָג צו וועגרען זיך צו די ראַזיגע אינסטיטוציעס וועגען בעריכטען פון זייער טעטיג־קייט, איז ביים שטימען פון דער „אגודה" אָפּגעוואָרפען געוואָרען.

דער פאָרזיצער האָט פעסטגעשטעלט, אַז דער ביודזשעט איז אָנגענומען געוואָרען אין דריי לעזונגען: סיי אין דער קאָמיסיע, און סיי אין דער פערוואַלטונג.

אויף דעם פונקט 2 פון דער טאָג־אָרדנונג האָט זיך גענומען די פראַגע פון פעסטשטעלען דעם מאַקסימום פון עטאַט אויפ'ן יאָהר 1928.

נאָך אַ לענגערע דיסקוסיע איז בעשלאָסען גע־וואָרען צו אַנערקענען אַלס אַ מאַקסימום פון עטאַט אויפ'ן יאָהר 1928 — די סומע פון 5000 זלאָטעס (פרנס רוס האָט פאָרגעלעגט 1500 זל. אַלס מאַקסימום).

דאַן איז מען צוגעטראָטען צו בעהאַנדלען דעם ענין קאָמוניקאַטען.

אַ רייהע קאָמוניקאַטען איז איבערגעוויזען גע־וואָרען צו דער ווירטשאַפט־קאָמיסיע.

אַגב האָט זיך דער דראָשקע־פעראיין גע־ווענדעט צו דער קהלה־פערוואַלטונג וועגען אַסיג־נירען פאַר 10 זיינע מיטגלידער אַ געוויסע סומע אויף צו דערלערנען דעם שאָפער־פאַך, עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו אַנערקענען פאַר די ראַ־זינע 10 פעראיין אַן אונטערשטיצונג צו 150 זל. יערערען.

חוץ־מער זענען בעהאַנדעלט און ערלעדיגט געוואָרען 2 בקשות פון מורי הוראות, וועלכע האָבען פערלאַנגט גראַטיפיקאַציעס צוליב חתונה־מאַכען זייערע קינדער.

עס איז בעהאַנדעלט געוואָרען אַ וועגרונג פון איינוואוינער פון ראַדאָגאָשטשער ראַיאָן און פון די איינוואוינער פון פיעטרקאָווער גאַס, פון נומער 100 ביז 250, וועגען בעשטימען פאַר זיי ערע געגענרען מורי הוראות.

נאָך אַ לענגערער דיסקוסיע איז בעשלאָסען געוואָרען צו אַנערקענען פאַר ה' אברהם סילמאַן וועלכער וואוינט אין דער געגענד פון ראַדאָגאָשטש און ערלעדיגט דאָרט די רבנים־פראַגען אַ שטענדיגע מאָנאַטליכע אונטערשטיצונג, וועלכע ווערט אַרויס־געגעבען אין דער פאָרם, וואָס עס בעקומען די אַנדערע נישט־עטאַט־מורי־הוראה'ס. דערוועלבער בע־שלוס איז אויך אָנגענומען געוואָרען לגבי ה' אהרן באָרנשטיין, וועלכער זאָל זיך בעזעצען אין דער גע־געגנד פון פיעטריקאָווער גאַס פון נומער 100 ביז 250.

לסוף איז בעהאַנדעלט געוואָרען אַ רייהע בקשות פון נישט־עטאַט־מורי־הוראות וועגען אַרויסהעלפען זיי צוליב קראַנקהייטען.

בעת'ן בעטראַכטען פון איינער פון די ראַ־זינע בקשות האָט פרנס רוס אָפּגעגעבען אַן־ערקלערונג, אַז די בעהאַנדלונג פון דעם ענין קומט פאַר טענדענציעז, און אַז צוליב דעם פערלאָזט ער די זיצונג.

די זיצונג האָט אויך פערלאָזט פרנס בושע־ווישינסקי — צוליב'ן זעלבען טעם.

ביים אָוועקגעהן, האָט פרנס רוס קוועסטיאָ־נירט דעם קוואָרום, און די זיצונג איז געשלאָסען געוואָרען.

אַרעסטירט צוויי אַפערסיסטען.

סענסאַציאָנעלע שטייער־אַפערע.

(2) הענריך שטיינבאַך, דער אָנגעשטעלטער פון דער פירמע „ראַביש און יורשים", געהעריג אויף פיעטריקאָווער גאַס, האָט ער אָנגעטראָפען זיין געוועזענעם שול־חבר משה גרינבערג, וועלכער האָט איהם דערצעהלט, אַז ער האָט ברייטע בע־ציהונגען אין פינאַנץ־אַמט, און גלייכצייטיג האָט ער געבעטען שטיינבאַך, אַז ווען ער וועט האָבען עפּיס אַן ענין צו ערלעדיגען, זאָל ער עס ערלעדיגען דורך איהם.

שטיינבאַך איז געקומען אין געשעפט אַריין און דערצעהלט וועגען דעם ענין דעם הויפּט־בוכהאַלטער ה. קראַנץ, וועלכער האָט לויט דער פעראָרדנונג פון דעם מיטאינהאַבער פון דער פיר־מע ה' פר. ציגאַן זיך פערשטענדיגט מיט גרינ־בערג, וועלכער האָט גערדאַרפט ערלעדיגען פאַר דער פירמע אייניגע רעקורסען וועגען איינקונפטס־שטייער.

גרינבערג איז געקומען צו דער פירמע און איז משה גס וואָרען אויף 10 פראָצענט פון דער רעדוצירטער סומע און ער האָט צוגענומען די „גאַקאַוען", כדי זיך צו בעקענען מיט זייער אינ־האַלט.

נאָך אייניגע טאָג איז גרינבערג ווידער גע־קומען צו דער פירמע אין דער בעגלייטונג פון אַ געוויסען רודאָלף ראַפּעק, וועלכען ער האָט פאָרגעשטעלט פאַר זיין שותּף.

ראַפּעק האָט חרטה גע'טענה'ט אויף דעם האָנאָראַר־פאָרשלאָג פון זיין „שותּף" און פער־לאַנגט, אַנשטאָט 10—15 פראָצענט פון דער רע־דוצירטער סומע וואָס דער בוכהאַלטער ה' קראַנץ האָט איהם אַקצעפּטירט.

דעמאָלט האָט ראַפּעק זיך גענומען אין דער אָרטיגער ביוראָ אָנשרייבען רעקורסען, געגעבען זיי אונטערצושרייבען און בעקומענדיג געלד אויף שטעמפעל־מאַרקען, איז ער אַוועקגעגאַנגען.

מיט אייניגע טעג שפּעטער האָט ראַפּעק אָנגע־קלינגען צו דער פירמע, אַז די רעקורסען זענען גינסטיג ערלעדיגט געוואָרען און ער בעט, אַז מ'זאָל די איהם צושיקען זיין האָנאָראַר אין דער הויך פון 2,517 זל. אין דער צוקערניע אויף רוג פּשע־יאַזד און שיענקעוויטשאַ, וואו ער זיצט און וואַרט.

די פירמע האָט דאַן אַהינגעשיקט דעם אָנ־געשטעלטען שטיינבאַך מיט דער דערמאָנטער סומע און ער האָט צוריק־בעקומען די „גאַקאַוען" אויף וועלכע די פריהערדיגע סומעס זענען געווען אויס־געשטראָכען און איבער זיי זענען, מיט רויטען טינט, געווען אויפגעשריבען, אַנדערע, פיל קלע־נערע סומעס, צעליינטע אויף ראַטעס.

מיט אייניגע טעג שפּעטער האָט ראַפּעק אָנגע־האָט געשיקט בעצאָהלען די ערשטע ראַטע, האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז דער גאַנצער ענין מיט די רעקורסען און מיט די פערקלענערונגען איז אַ גע־פעלשטער.

די פירמע האָט דאַן דעם גאַנצען ענין איבערגעגעבען דער פּראָקוראַטור און נעכטען, בעת די ביידע חברה־לייט האָבען שפּאַצירט אין גאַס זענען זיי אַרעסטירט געוואָרען.

צוויי מענשען פערברענט געוואָרען.

אַ שרעקליכע טראַגעדיע האָט זיך נעכטען אָפּגעשפּילט אויף אַביוואַטעלסקאַ גאַס אין כאָיני.

דער דאָרטיגער איינוואוינער זיגמונד לענ־גאָוש, האָט נישט געוואוינט מיט זיין פרוי שוין אַ לענגערע צייט. פלעגט ער זיך אַ היים ברענגען אַנדערע פרויען.

זיין מוטער קאַטאַזשינאַ לענגאָוש, וועלכע האָט געוואוינט מיט איהם צוזאַמען, האָט פון אָנהויב פּראָטעסטירט, ווען זי האָט אָבער געזעהען, אַז עס העלפט נישט, האָט זי שוין געקוקט דורך די פינגער, ווען איהר זוהן פלעגט אַהיימקומען מיט אַ פרויענצימער און אַרויפגעהען מיט איהר אויפ'ן בוידעם.

נעכטען האָט אויך דער פאַל געטראָפען: זיגמונד לענגאָוש איז אַ היימגעקומען מיט אַ פרוי, וועלכע ער האָט גערופען „סטאַשאַ" — ביידע — שטאַרק בגילופין, און זיי זענען אַרויף אויפ'ן בוידעם.

אין אַ געוויסען מאָמענט שפּעטער האָט פּלוצים אויסגעבראָכען אַ שׂרפה, וועלכע האָט אין איין רגע אַרומגעכאַפּט דאָס גאַנצע הויז.

מען האָט אַרויסגערופען די פייערלעשער, וועל־כע האָבען נישט קוקענדיג אויף די גרעסטע בע־מיהונגען נישט געקענט אָפּראַטעווען דאָס הויז. אין גערידער האָט מען פערגעסען אין די ביידע אויפ'ן בוידעם.

ווען די מוטער לענגאָוש האָט זיך פּלוצים דערמאָנט אין זיי און אָנגעמאַכט אַ געוואַלט ווע־גען די פייערלעשער, מיט אַ נעפּאַהר פאַר'ן אייגענעם לעבען אַרויף אויפ'ן בוידעם, כדי זיי צו ראַטעווען. עס איז שוין אָבער געווען צו שפּעט. פון דעם בוידעם האָט מען שוין אַראָפּגעבראַכט צוויי פערקוילטע קערפּערס.

דאָס געשעהעניש האָט געמאַכט אַ שוידער־ליכען איינדרוק אויף אַלע אַרומיגע.

עס איז באַלד אָנגעקומען פּאָליציי, וועלכע האָט אונטערנומען אַן אויספאָרשונג, כדי פעסטצושטעלען דעם נאָמען פון דער פערברענטער פרוי, ווי אויך פעסטצושטעלען די סיבה פון דער שׂרפה.

מען רעכענט, אַז די שׂרפה איז ענטשטאַנען צוליב דעם, וואָס דער שכור'ער לענגאָוש האָט אַוועקגעוואָרפען אויף דעם בוידעם אַ ברענענדיגע זאַפּאַלקע.

רעדוקציעס פון אַרבייטער.

מאַגיסטראַט וויל רעדוצירען סעזאָן־אַרבייטער.

(ב) ווי מיר דערוויסען זיך, האָט דער מאַגי־סטראַט בדעה צו רעדוצירען 600 סעזאָן־אַרבייטער צוליב מאַנגעל אין געלד. די פריהערדיגע צאָהל אַרבייטער זענען צוגענומען געוואָרען צוליב דעם, וואָס מען האָט געמיינט באַלד צו בעקומען די אַמעריקאַנער הלואה און צו פערברייטערען די עפענטליכע אַרבייטען. דערווייל ווערט אָבער דער ענין מיט דער אַמעריקאַנער הלואה אָפּגעשלעפּט און אין קאַסע איז נישטאָ גענוג געלד אויסצוצאָ־לען די פריהער איינגעלאַדענע אַרבייטער.

די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען האָבען בעשלאָ־סען צו אינטערווענירען מען זאָל די אַרבייטער נישט רעדוצירען. עס געהט צו ווינטער ווען די אַרבייטער פערדינען גאָרנישט מוזען זיי כאָטש זו־מער זאַמלען עפּעס אויפ'ן ווינטער.

אין די שפּינערייען.

(—) צוליב דער איבערפּראָדוקציע אין די היגע בוימוואָל־שפּינערייען, איז אויף אַ פערזאַמלונג פון די היגע שפּינעריי־בעזיצער בעשלאָסען געוואָ־רען צו רעדוצירען די היגע שפּין־פּראָדוקציע אויף פאָלגענדען אופן:

די שפּינערייען, וועלכע האָבען ביז יעצט גע־אַרבייט נאָר איין שיכט, וועלען פערקלענערען די אַרבייטען, ביז אויף 6 שעה אין דער וואָך. די, וואָס האָבען געאַרבייט צוויי שיכטען, וועלען פון יעצט אָן נאָר אַרבייטען 12 שעה אין דער וואָך אין די שפּינערייען. וואָס האָבען געאַרבייט דריי שיכטען — וועלען רעדוצירען די אַרבייט אויף 18 שעה אין דער וואָך.

11

מיטוואָך

כג

תמוז תרפ"ח

יולי

זון־אויפגאַנג 3.23

זון־אונטערגאַנג 7.59

צוגאָב־פּאָבאָר.

(מ) דאָס מיליטעריש־פּאָליצייאישע ביוראָ ביים מאַגיסטראַט מעלדעט די פּעראינטערעסירטע פּער־זאָנען, אַז דעם 12. און 13. יולי ד. י. קומט פאָר אַ צוגאָב־פּאָבאָר־קאָמיסיע. (דעם 12. ד. ח. פאַר פּ.ק.או. לאָדז שטאָט I. און דעם 13. פאַר פּ.ק.או. לאָדז שטאָט II).

אויף די צוגאָב־קאָמיסיעס וועלען אָנגענומען ווערען פּריווילעגיע און מיליטער־פערפּליכטעטע, וועלכע האָבען אָנגעגעבען בקשות מען זאָל זיי נאָכאַמאָל מעדיציניש אונטערזוכען. אויך די פּאַ־מיליען־פּיטגלידער פון די מיליטער־פערפּליכטעטע, וועלכע האָבען אָנגעגעבען בקשות וועגען פערלייכ־טערונגען פאַר אַן אייניגען ברויט־געבער (לויט'ן אַרטיקעל 57 פון אוסטאַוו).

די קאָמיסיע וועט אַמטירען אין לאָקאַל אויף טראַוגוטאַ 10 פון 8 אַ זייגער אינדערפריה.

קאַנאַליזאַציע־אַרבייטען קומען פאָר נאָרמאַל.

(מ) צוליב די קלאָגען, אַז דער בוי־שטרייק זאָל זיך האָבען אָפּגערופען אויף די קאַנאַליזאַציע־אַרבייטען, אינפאָרמירט דער מאַגיסטראַט, אַז די אַרבייטען ביי דער קאַנאַליזאַציע קומען פאָר נאָר־מאַל און קיינער פון די אַרבייטער נעהמט אין שטרייק פון די בוי־אַרבייטער קיין אָנטייל נישט.

דער דויערנדער פאַרמאַצעווטען־שטרייק.

(ב) נעכטען איז פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון די שטרייקענדע פאַרמאַצעווטען. נאָכדעם, ווי עס איז בעריכטעט געוואָרען וועגען גאַנג פון'ם שטרייק, איז בעשלאָסען געוואָרען צו שטרייקען ביז עס וועט אָנקומען די דעציזיע פון'ם מיניס־טעריום. נאָכדעם וועט אַ צווייטע פערזאַמלונג בע־שליסען וואָס צו טון ווייטער.

אָבגעלעגט די וואַהלען צו די האַנדעלס־קאַמערן

(—) ווי מיר דערוויסען זיך פון מאָסגעבענדע קוועלען, וועט דער טערמין פון די וואַהלען צו דער היגער האַנדעלס־קאַמער ערשט בעשטימט ווע־רען נאָך דעם 15־טען ה. ח. דורכ'ן האַנדעלס־מי־ניסטעריום.

אין דעם טערמין וועט אויך נאָמינירט ווע־רען אַ וואַהל־קאָמיסאַר.

די סיבה פון'ם אָבלייגען דעם טערמין פון די וואַהלען, איז די, וואָס דאָס האַנדעלס־מיניס־טעריום האָט פאַר די אַלע שטעדט, וועלכע האָבען אַמאָל געהערט צו רוסלאַנד ובתוכם אויך לאָדז בעשטימט דעם וואַהל־טערמין ערשט אויף נאָכ'ן 15־טען ה.ח.

פּערזענליכעס.

(2) לויט אַ בעפעהל פון דער הויפּט־פּאָליציי איז דער לייטער פון פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט אין זגיערזש און דער פּערטרעטער פון דעם פּאַוויאַטאַ־ווע פּאָליציי־קאָמענדאַנט אַספּיראַנט אַלעקסאַנדער פּאַפּראַצקי נאָמינירט געוואָרען אַלס פּאָדקאָמיסאַזש.

Dr. med. H. NADEL

Piotrkowska 17, tel. 68-86

ספּעציאַליסט פון אינערליכע קראַנקהייטען

צוריקגעקעהרט.

נעמט אָן פון 4 ביז 6 נאָכמיטאָג.

Dr. med. I. WAJNBERG

CEGIELNIANA 47, Tel. 26-02.

אינערליכע קראַנקהייטען. ספּעציעל פאַר לונגען־און הארץ־קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג־זון. נעמט אָן אין דער לעסטניצע וגרושער 17 פון 6—7. אין דערהיים פון 8—5 נאָכמיטאָג.

עס דראהט וויטער א טראמוואי-שטרייק

טראמוואי-אנגעשטעלטע האלטן זיך וויטער ביי הוספה-פאדערונג

(פ) ווי מיר האבן שוין מיטגעטיילט איז אויף דער מאנטאג'דיגער זיצונג פון דעם אויפזיכטס-ראט איבער די טראמוואיען מיט א מעהרהייט פון שטימען בעשלאסן געווארן נישט צו ערטיילן די טראמוואי-אנגעשטעלטע קיין הוספות.

דער פראטעסט פון דעם שטאדט-פארשטעהער אין דעם אויפזיכטס-ראט איז נאר פערפראטאקאליהט און געמאלדען בעווארען דער עפנטליכקייט. אין צוזאמענהאנג מיט דער אויבערדערמאנטער ישיבה פון דעם אויפזיכטס-ראט האבן די טראמוואי-אנגעשטעלטע, ווי מיר דערוויסען זיך, בעשלאסען ווידער אנצוהויבען אן אקציע.

אין אנהויב פון דער נייער וואך וועט צוזאמענגערופען ווערען אן אלגעמיינע פערזאמלונג פון די טראמוואי-אנגעשטעלטע. אויף דער פערזאמלונג דארף בעשלאסען ווערען די פארם פון דעם אויפסניי-אנגעהויבענעם קאמף. דערביי זאל באלד בעשטעלט ווערען די פראגע פון א באלדיגען שטרייק.

וואס עס זאגען די אינדוסטריעלער וועגן די אויסלענדישע מייסטערס.

(—) ווי מיר האבן שוין בשעתו מיטגעטיילט, האט דער היגער טעקסטיל-מייסטער-פעראיין אנגענומען א בעשלוס נישט צוצולאזען אויסלענדישע מייסטערס און אונטער-מייסטערס אין די פוילישע פאבריקען, אויף וואס די היגע אינדוסטריעלער האבן געענטפערט פאלגענדעס:

די טעקסטיל-אינדוסטריע מוז דורכאויס האבען ספעציאליזירטע פאך כחות, וועלכע קענען לײדער, ביי די יעצטיגע נאך-מלחמה'דיגע בעדינגונגען, ווען די היימישע כחות האבען אויסגעוואנדערט קיין אויסלאנד, נישט פערטרעטען ווערען דורך היגע ספעציאליסטען.

הגם, ערקלערען ווייטער די אינדוסטריעלער, עס ליגט נישט ספעציעל אין זייערע אינטערעסען צו בענוצען זיך מיט אויסלענדישע כחות, איז אבער דא די מעלה, וואס די אויסלענדער האלטען זיך נישט לאנג אין לאדז און דורך דער צייט בעוויזען דערווייל היימישע זיך אויסצולערנען די מלאכה.

וואס איז ווידער נוגע די שפינערייען, דא מוז מען שוין אומבעדינגט אנקומען צו ענגלישע כחות, ווייל די שפין-מאשינען שטאמען פון ענגלאנד און קיין פוילישער מייסטער קען דעריבער נישט די קאנסטרוקציע פון די מאשינען.

די לוין-אקציעס.

בוי-ארבייטער און טעקסטיל-אינדוסטריע פאדערען די הוספה פון טעקסטיל-ארבייטער.

(2) נעכטען איז פארגעקומען אן אלגעמיינע פערזאמלונג פון די בוי-ארבייטער, וועלכע זיינען בעשעפטיגט אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע.

עס איז אויף דער פערזאמלונג בעשלאסען געווארען זיך צו ווענדען צו דעם פעראיין פון די אינדוסטריעלער מיט א פארשלאג אויסצוגלייכען די געהאלטען פון די בוי-ארבייטער אין דער טעקסטיל-בראנזשע, מיט די פערדינסטען פון די סעזאן-בוי-ארבייטער. אויב ביז'ן 15 יולי, וועלען די אינדוסטריעלער קיין קאנפערענץ נישט צוזאמענרופען, וועלען די ארבייטער עס פערשטעהען אלס אן אפזאג אדורכצוקומען אויפ'ן פרידליכען וועג, און וועלען ציהען דערפון די געהעריגע קאנסעקווענצען.

דער בוי-ארבייטער-שטרייק.

(2) אין לאקאל פונ'ם קלאסען-פעראיין (זאמענהאף 17) איז נעכטען פארגעקומען אן אלגעמיינע פערזאמלונג פון די שטרייקענדע בוי-ארבייטער.

נאכדעם ווי עס איז אויסגעהערט געווארען דער בעריכט וועגען גאנג פון דער אקציע, איז בעשלאסען געווארען צו שטרייקען ביז א נצחון.

הוספה-פאדערונג פון סעזאן-ארבייטער

(ט) דער פוילישער פעראיין פון די ארבייטער פאר אינסטיטוציעס פון עפענטליכען געברויך „פראצא" האט צוגעשיקט א בריף צום מאגיסטראט, אין וועלכען ער פערלאנגט א הוספה פון 15 פראצענט פאר אלע סעזאן-ארבייטער.

די פאדערונג איז מאטיווירט מיט דעם יקרות-וואוקס פאר די לעצטע חדשים.

Lekarz-dentysta
P. Żytnicka-Kahanowa
POWRÓCIŁA
KONSTANTYNOWSKA 9, tel. 33-53

יודיש טעאטער אין זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

אונזער דערפולפליך! לעצטע געזעגנונגס-פארשטעלונג פון די אמעריקאנער סטארס און ליבלינגער פון לאדזער פובליקום

אנא און היימאן יאקובאוויטש

נאר היינט, מיטוואך, 9 אווענט, אויפ'ן פערלאנג פון פובליקום
לאכען! זינגען! טאנצען!

„סערקע קאזאק"

אין 3 אקטען פון נאגער, מוזיק פון רומשינסקי, ארראנזשירט פון ל. זעלמאן.
קופלעטען „ווען איך וואלט געווען א קינד", „געזונד ווי א סאלדאט", „סערקע איז דא" געזונגען דורך אנא יאקובאוויטש, די בעריהמטע קאמפאזיציע פון סיראטא „רצה" געזונגען דורך אנא יאקובאוויטש. 20 נומערן געזאנג!
„סערקע קאזאק" פערמאגט שעהנע קופלעטען, דועטען, קווארטעטען. אלע אהן אויסנאם מוזען קומען זעהן די שענע אפערעטע „סערקע קאזאק", רעזש. פון ה. יאקובאוויטש.
בעמערקונג: צו יעדען בילעט ווערט צוגעגעבען צום אנדענקען
א בילד פון אנא יאקובאוויטש מיט'ן קופלעט „סערקע קאזאק".

צום שלוס א גרויסער קאנצערט מיט'ן אנטייל פון אנא יאקובאוויטש
וואס וועט זינגען די שענסטע און בעסטע נומערן פון איהר רעפערטואר אויפ'ן פערלאנג פון פובליקום. אויך נעמט אנטייל אין קאנצערט זעווקינא, בירנבוים, באלבירסקי, מאכאראווסקי, פרוי מאכאראווסקא און צווייליך.

קומט זיך געזעגנען מיט אייערע ליבלינגע אנא און היימאן יאקובאוויטש
צום סוף פון אווענד וועט היימאן יאקובאוויטש ערקלערען דעם ווערטען פובליקום, וועגען די פלענער אין צוקונפט פון אנא און היימאן יאקובאוויטש און בכלל פון יודישען טעאטער אין לאדז.

ס'נעהמען אנטייל פרויען: בעזמאן, זעווקינא, מאכאראווסקא, פאדערמאן. מענער: אריעל, אייזענבערג, בירנבוים, באלבירסקי, האמבורגער, מאכאראווסקי, נייהויז, פאליאנסקי, צווייליך. מוזיקאלישע לייטונג: ל. זעלמאן. טענץ איינשטודירט פון טאנץ-מייסטער ב. לייבאוויטש. דעקאר.: א. בעזמאן. ביהנע-לייטער: מאכאראווסקי. בילעטען אין פילהארמ.-קאסע.

דער שוידערליכער קינדער-מארד אין לאדז.

(סוף פון דער 1-טער זייט).

ווייסענדיג זיך, ווענען דעם בלוטיגען געשעהעניש האט ער זיך אנגעהויבען רייסען די האר פון קאפ און צו שלאגען קאפ אין וואנד, האט די וואהנונגס-פרוי איהם געפרעגט:

— וואס נעהסטו דיר אזוי וואס לעבען? — ווען זיין מיט איינעם ווענינער אויף דער וועלט, איך וועל סיי ווי פאהרען נאך פאלעסטינע!..

— וואס האסטו געטון, וואס האסטו געטון — האט דער פאטער געהאלטען און איין פרעגען. דערויף האט זי זיך אויסגעלאכט:

איך האב עס געמאכט? דאס האט דאך דיין שוועסטער געמאכט!

דאס מיידעל האט תיכף אנגעהויבען ספאדערען און האט דער פאטער האט די פרוי זיך נע... דירעקט א טריומפירענדע איבער דער שטוב מיט פערלענטע העבר:

— נא, איהר זעהט, א גנב, אז מ'כאפט איהם ביי דער גנבה וויינט ער!...

רעמולבען ענטפער האט זי אויך געגעבען דעם אויספארשונגס-ריכטער און דער פאליציי, וועלכע האט באלד איינגעזעהען, אז מ'האט צו טון מיט נישט קיין נארמאלען מענש און זיי האבען איהר גענומען אין שפיטאל אריין אויף אבסערוואציע.

בעת'ן נעהמען איהר אין שפיטאל אריין האט זי זיך רוהיג פערהאלטען, אנגעטון זיך, און אפילו אפגעפודערט זיך פאר'ן שפיגעל. נאר האלטענדיג שוין ביים פערלאזען די וואהנונג, האט זי זיך אפגעשטעלט אויף דער שוועל און, ווי דאס בעדאוערט וואלט צו איהר מיט איינמאל צוריקגעקערען, האט זי מוראדיג צו וויינען און געשריגען:

מיין ליבטיג קינד! מיין ארים קינד! ווער האט דיר דיינע יאהרען אפגעשניטען?!

ערשט מיט נעהאלד, האט מען איהר אויפגעפיהרט, צו דער קארעטע און מיט איהר אפגעפאהרען.

פארנאכט, ווענען די איבעריגע קינדער אנגעקומען און דערוויסענדיג זיך, וואס עס איז געשעהן, האבען ווי אנגעהויבען שרעקליך וויינען, בעזונדערס האט שטארק געוויינט דאס יונגסטע דריי-יעהריגע קינד, וועלכעס האט זיך געטוליעט צום פערבלוטיגטען קערפער'ל פון דעם שוועסטערל, וואס איז געלעגען אויף דער אטאמאנע, איבערגעדעקט מיט א טיכעל און עס בשום אופן נישט געלאזט אוועקנעהמען אין פראזעקטאריום אריין:

— איך וויל מיין שוועסטער'ל, גיט מיר מיין שוועסטער'ל! — האט דאס קינד געשריגען, ערשט די פאמיליע האט זיך פעראינטערעסירט מיט די קינדער און זיי גענומען צו זיך, וואו ווי האבען א גאנצע נאכט ביטערליך געוויינט.

דער פאטער איז געהר דערשלאגען, אזוי, אז ער איז נישט אימשטאנד צו ענטפערען אויף די איהם געשטעלטע פראגען. זיין שוועסטער, האט זיך אזוי איבערגענומען מיט דער בעשולדיגונג פון דער משוגענער, אז ווי נאר מען הייבט מיט איהר אן ריידען וועגען דעם ענין, הויבט זי אן חלשן און מען דארף איהר מינטערען.

אינספעקציע פון טאקסובקעס.

(מ) היינט דעם 11. יולי ווערען פון 8 ביז 1 ביטאג קאנטראלירט, אויף פרייהייטס-פלאץ, די אויטא-טאקסובקעס פון נומער 121 ביז 135.

אין די אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(2) פ. וואיטיצקי (גאפירקאווסקי 27); וו. דאניעלעצקי (פיעטריקאווער 127); א. אילניצקי און י. צימער (וואלטשאנסקא 37); ליינוועבער (פרייהייטס-פלאץ 2); י. הארטמאן (מלינארסקא 1); י. קאהאנע (אלעקסאנדראווסקא 80).

שחט-הויז אין ווילקער-ראיאן.

די יודישע בעפעלקערונג פון ווילקער-ראיאן האט זיך בעמיהט א לענגערע צייט ביים לאדזער ראבינאט אז דארט זאל געעפענט ווערען אן עופות-שחט-הויז, ווייל אינגאנצען ווילקער-ראיאן וואוינט נישט קיין שוחט.

דער ראבינאט איז נאכגעקומען זייער פערלאנג און געעפענט אן עופות-שחט-הויז אויף פיעטריקאווער 176, וואס שטעהט אונטער דער השגחה פון ראבינאט.

דער ראבינאט בעמיהט זיך אגב אויך בטול צו מאכען די אזוי-גערופענע „ארומלויפערס", די ווינקעל-שוחטים, וואס האבען זיך בעזעצט אין יענעם ראיאן.

11-יעהריג קינד אומגעקומען אונטער די רעדער פון אויטא.

(—) דער 11-יעהריגער זוהן פון ארבייטער טשעסלאוו סטאוויארסקי (נאוואַ-זאזשעווסקא 25), איז ארויסגעגאנגען אינדערפריה זיך שפילען. פלוצים איז אנגעפאהרען א לאסט-אויטא און דאס קינד איז ארונטער הינטער די רעדער. מען האט איהם ארויסגענומען פון אונטער די רעדער מיט איבערבראכענע פיס און זשעברעס.

אין א געפעהרליכען צושטאנד האט מען דאס קינד אבגעפיהרט אין שפיטאל „אנגא מאריא", ווי ער איז, נישט קומענדיג צו זיך, געשטארבען.

אויסבעסערונג.

אין נ.פ. פון 2. יולי איז געווען אפגעדרוקט אן אינטערוויאו מכוח'ן פארמאצעווטען-שטרייק, אין וועלכען דער פארשטעהער פון די פארמאצעווטען זאל זיך האבען אויסגעדריקט, אז „ווען די ראקטוירים וואלטען געווען געוויסענהאפט", וואלטען זיי דעם צירקולאר וועגען די שמאט-רעצעפטען צוריסען".

דער פארמאצעווטען-פערבאנד דערקלעהרט דערמיט, אז מיט אזעלכע ווערטער האט זיך קיינער פון זיינע פארשטעהער נישט בענוצט.

פון יודישען טעאטער.

היינט—געזעגענונגס-פארשטעלונג פון אננא און היימאן יאקובאוויטש.

היינט ווערט אין יודישען טעאטער (זאל „פילהארמאניע") געגעבען די געזעגענונגס-פארשטעלונג פון הער און פרוי יאקובאוויטש.

עס ווערט געשפילט די שטארק-אויסגענומענע אפערעטע „סערקע קאזאק".

צום שלוס וועט פרוי אננא יאקובאוויטש, אויפ'ן פערלאנג פון פובליקום, זינגען איינינע פון איהרע גלענצענדע לידער.

Dr. med. STUPEL
.12 Szkolna 12.
ספעציאליסט פאר הויט-, האר און וועניריש קראנקהייטען, מענער-שוואכע, לישיי און ראק, רענטגען-שטראהלען און קווארץ-ליכט, עלעקטרא-טעראפיע
נעמט אן פון 12 ביז 3 נאכט. און פון 6 ביז 9 אין אווענד

טעלעגראמען.

די שליסונג פון יודישען רבנים-סעמינאר אין וויען.

וויען. (יט"א). נאך די דריי-יעהריגע אביטוריענטען-עקזאמענס אין דער ווינער רבנים-סעמינאר, וואס איז געגרינדעט געווארען אין יאהר 1920 דורכ'ן פערשטארבענעם רב-הכולל פראפ. צבי חיות, איז דער סעמינאר אויפגעלעזט געווארען. די סיבה דערפון איז דאס, וואס שוין איצט לאזט זיך פיהלען אין וויען א שטארקער איבערפלוס פון יודישע רעליגיע-לעהרער.

דער ליקווידירטער רבנים-סעמינאר אין וויען האט גע'שם'ט ווייט איבער די גרעניצען פון עסטרייך.

געוו. ס.ס.'אוצעס אין אמעריקע שענקען א טראקטאר פאר בירא-בידזשאן.

מאסקווע. (יט"א). דער „געזערד" אין מאסקווע האט בעקומען א מיטטיילונג, אז א גרופע געוועזענע סאציאליסטען-טעריטאריאליסטען, וואס וואוינען איצט אין אמעריקע, האבען צווישען זיך געשאפען מיטלען אויף א טראקטאר פאר די יודישע קאלאניסטען אין בירא-בידזשאן.

דער טראקטאר איז איבערגעגעבען געווארען אין רשות פון אמעריקאנער „איכר" און וועט די טעג איבערגעשיקט ווערען קיין בירא-בידזשאן.

קוואליפיקאציע-שיינען זאלען אבגעשאפט ווערען.

ווארשא, 10. (טעלעפאניש). פון א גוט-אינפארמירטער קוועלע גיט מען איבער, אז אין דער נאהענטסטער צייט ווערט געפלאנט אפצושאפען די קוואליפיקאציע-שיינען, וועלכע מען האט געמוזט ביז-איצט פארשטעלען ביים ארויסנעמען אן אויסלענדישען פאס.

דאס אפשאפען די קוואליפיקאציע-שיינען וועט בעדייטענד פערלייכטערען די פראצעדור פון ארויסבעקומען אויסלענדישע פעסער.

אָרימע הונגעריגע מיידלעך טראָגען די טייערסטע ציהרונג ביי אַנ'אויסשטעלונג אין לאָנדאָן.

(סוף)

אין דעם גרויסען פּראַכטפולען טאַנץ־זאַל פון „מעי־פעיר“ האָטעל זענען די פּערזאָנלעכע געסט געזעסען אין אַ רונדען צירקעל און זיך צוגעהערט צו דער זיסער מוזיק, וואָס איז געקומען פון אַ בעהאַלטענעם אָרקעסטער. אין דער סאַמע מיט פון זאַל איז געשטאַנען אַ קליינע רונדע ביהנע מיט רויטען סאַמעט בעדעקט, און אַהין זענען געווען אַלעמענס אויגען געריכטעט. כמעט צווישען יעדע צוויי געסט איז געשטאַנען אַ גרעהיים־פּאָליציאַנט, אויסגעפּוצט אין אַ שוואַרצען באַל־אַנצוג, מיט הויי־סע זאַמשענע הענטשקעס, ווי עס פּאַסט פאַר אַ רוכסוגען דזשענטעלמען. די געהיימע היטער האָבען זייערע אויגען נישט אַראָפּגענומען פון די וואַזשנע ראַמען־נעסט. אויף וועמעס ווייסע לייבער האָבען די אוצרות פון ווערטפולע שטיינער געפינקעלט ווי שטערען אין דער שטאַרקער עלעקטרישער ליכט פון זאַל. ביסלעכווייז איז די מוזיק שטילער געוואָרען און די ליכט האָט אָנגעפאַנגען טונקעלער צו ווערען, ביז דער לעצטער אַקאָרד פון אַ פּיאַנאָ האָט זיך געהערט אָפּשטאַרבענדיג אין דער לופט, דאַן איז די העלע ליכט אינגאַנצען פערשוואונדען, און דער זאַל איז אָנגעפילט געוואָרען מיט אַ טונקעל בלויליכער ליכט, אַזוי ווי פון אַ וואַרימער זומער נאַכט. עס האָט זיך דערהערט פון ערגעץ אַ ווייכער מעלאָדישער בלאָזען פון אַ טרומייט, וואָס האָט אָנגעזאָגט, אַז מען זאָל זיך צוגרייטען. דאַן זענען פון אַלע עקען זאַל מיטאַמאָל ערשינען פיר שטאַרקע עלעקטרישע ליכט־שטראַלען, אַלע געווענדעט אויף דער ביהנע. און אַזוי ווי פון דער ערד איז דאַן פּלוצלונג אויסגעוואַקסען אויף דער ביהנע אַ בילד שעהנע פרויענצימער, אַנגעטאָן (אָדער האַלב אָנגעטאָן) אין די שענסטע קליידער, וואָס די מאָדע האָט געשאַפען, און בעצירט מיט די טייערסטע ציהרונג, וואָס די וועלט פערמאָגט.

צוגלייך מיט דער ערשיינונג פון דער „מעני־קין“ האָט אויך אויפגעבליצט אַנ'עלעקטרישער אויפ־שריפט, וואָס האָט אַנאָנסירט דעם נאָמען פון דער פירמע, צו וועמען די טייערע ציהרונג בע־לאַנגט, די קוואַליטעט און דעם ווערט פון די שטיי־נער אָדער פּערעל, פון וועלכען לאַנד עס קומט און אויך דעם געוויכט פון יעדען שטיין בעזונדערע. די בעטרעפענדע „מעניקין“ איז געשטאַנען בע־וועגלאָז אויף דער ביהנע, פערפלייצט מיט אַ ים עלעקטרישער ליכט, וואָס איז אויף איהר געפאַלען, ביז די געסט האָבען דורכגעלייענט די עלעקטרישע אויפשריפטען; דאַן, אויף אַ סיגנאַל פון נאָך אַנ'־אויזיכטבאַרען טרומייט, האָט זי זיך גראַציעז פער־נייגט צו די אַנוועזענדע און האָט אָנגעפאַנגען אַרומשפּאַצירען אַרום זאַל צווישען די רייהען געסט, וואו זי איז געגאַנגען האָבען איהר בעגלייט די פיר עלעקטרישע שטראַהלען, ביז זי איז צוריק אויף דער ביהנע אַרויף. זיך ווידער פערנייגט און איז פער־שוואונדען געוואָרען דורך דער געהיימער טיר, ערגעץ אין אַ צימער אונטער דער ערד, וואו די איינגע־טימער פון די אוצרות זענען געשטאַנען מיט בע־וואָפענטע פּאָליציאַנטען און האָבען אַלעס פון איהר אַרונטערגענומען.

ביי יעדער פערשווינדונג פון אַ „מעניקין“ פּלעגט אויסברעכען אַ שטאַרקער אַפּלאָדז, אַזוי ווי פאַר אַ שוישפּילער אין טעאַטער. אָבער דאָ האָט מען נישט אַפּלאָדירט דעם פרויאָן, נאָר די קליידער און ציהרונג אויף איהר. ווען דאָס דערמאָנטע שעה־נע אָרימע מיידעל איז אין זאַל ערשינען מיט אַ שנור פּערעל אַרום איהר שעהן געטאָקטע האַלז, און אַ פּאָר דימענטענע בראַסלעטען אויף איהרע אָרעמס, און די עלעקטרישע בוכשטאַבען האָבען אַנאָנסירט, אַז דער שנור פּערעל אַליין קאָסט הונ־דערט טויזענד פונט שטערלינג, אַ חוץ די צוויי בראַסלעטען, וואָס האָבען בעטראָפען פיר טויזענד פונט, האָט אויסגעבראָכען אַ געוואַלדיגער אַפּלאָדז.

די סענסאַציע פון אָוועגד איז אָבער געווען, ווען אַ צווייט מיידעל איז ערשינען מיט אַ צוויי־טען שנור פּערעל, וואָס איז ווערט געווען נאָר 50 טויזענד פונט. דאָס איז געווען דער שנור פּערעל, וואָס איז מיט אַ פּאָר וואָכען צוריק פערשוואונדען געוואָרען אויף אַ געהיימען אופן, אויפ'ן וועג פון פּאַריז קיין לאָנדאָן, און וועלכען די פראַנצויזישע דעטעקטיווס האָבען די וואָך אויסגעפונען ביי אַ פראַנצויזישען פּאָסטמאַן. די עלעקטרישע אויפשריפ־טען איי זאָל האָבען מיט פייערדיגע בוכשטאַבען דערצעהלט די ראָמאַנטישע געשיכטע פון דעם שנור פּערעל, ווי אַזוי ער איז פערשוואונדען און געפונען געוואָרען, און, אַז די פראַנצויזישע דעטעקטיווס זענען בעלוינט געוואָרען מיט אַ סומע פון צעהן טויזענד פונט שטערלינג פאַר זייער קלוג שטיקעל אַרבייט. דאָס האָט ביים עולם זעהר שטאַרק אויסגע־נומען. מען האָט געמאַכט אַ גוואַלדיגע אָוואַציע פאַר דער „מעניקין“, וואָס האָט די פּערעל אויף זיך געטראָגען, און אויך פאַר די אייגענטימער, צו וועמען די פּערעל האָבען בעלאַנגט. די קלאַפּעריי און פּאַטשעריי פון די ענטוזיאַסטען האָט אָנגעהאַלטען אַ זוי לאַנג, ביז דער איינגענטימער פון דער פירמע „קארטיער פון ניו באַנד סט.“ האָט אַליין געמוזט ערשיינען אין זאַל און זיך פערנייגען פאַר די געסט.

פערציג אַזעלכע „מעניקינס“ זענען ערשינען אין פערלויף פון דריי שטונדען. זיי האָבען אויס־געשטעלט אויף זיך ציהרונג פון ווערטפולע שטיי־נער אויף אַ סומע פון נישט ווייניגער ווי אַכט מיליאָן פונט שטערלינג. וואָס בעלאַנגט בלויז צו אַ פּאָר צעהנדליג פירמעס פון דער „רזשולערס אַסאָסיאיישאָן“. און דאָס איז געווען נאָר אַ קליינער טייל פון זייערע פערמעגענס. און פאַר וויפיל נאָך מיליאָן ציהרונג איז געלעגען אויף די דעקאָלטירטע העלזער, אָרעמס און ברוסטען פון די עטליכע הונ־דערט פרויען־געסט, וואָס האָבען גלייך אויפ'ן שטעל געמאַכט בעשטעלונגען פאַר נאָך רימענטען, נאָך פּערעל. זיי איז אַפילו אויפ'ן געדאַנק נישט אַרויפ־געקומען, אַז פון די פערציג מיידלעך, וואָס האָבען דעם אָוועגד פאַר טויזענדער פונטען ציהרונג גע־טראָגען אויף זייערע קערפּערס, זענען אפשר דריי־סיג געווען הונגעריג, נאַקעטע און באָרוועסע, און די נויט צווינגט זיי צו פערקויפען זייערע שעהנע קערפּערס. ניין, די רייכע אַריסטאָקראַטישע לייְדים האָבען נישט געקענט טראַכטען פון אַזעלכע קליי־ניגקייטען, ווייל גלייך נאָך דער אויסשטעלונג האָט מען זיי אַלע פערבעטען אין אַ צווייטען גרויסען זאַל, וואו עס זענען געשטאַנען געגרייטע טישען מיט די בעסטע וויינען און פרוכטען, און דאָרט האָט אַ פּירעל אָרקעסטער געשפּילט פרעהליכע מוזיק. אָ־בער דער בלינדער צופאַל האָט אַ שפּיצעל אָפּגע־שפּילט, וואָס האָט דער רייכער, זאַטער און פעטער געזעלשאַפט פאַר אַ ווײַלע די שמחה פערשטערט, און האָט זיי אפשר געמאַכט אַביסעל נאָכצודענקען.

אין די גרויסאַרטיגע האָטעלען, קלובען און אַנ־דערע עפענטליכע פּלעצער, געפינען זיך, געוועהנ־ליך „טעיפּ־מאַשינען,“ וואָס ברענגען די וויכטיגסטע נייעס סיי פון דער בערזע און סיי פון אַנדערע קוועלען, אום די געסט זאָלען צו דער יעדער צייט זיין גענוי בעקאַנט מיט די וויכטיגסטע נייעס. אין „מעי־פעיר“ האָטעל זענען אויך פערהאַן אַזעלכע מאַשינען, וואָס ברענגען אויטאָמאַטיש וויכטיגע נייע־עס אויף ברייטע שטרייפען פּאַפּיר, מיט גרויסע בוכ־שטאַבען, כדי יעדער זאָל עס קענען זעהן פון דעם צווייטען עק זאַל. ווען די רייכע געסט זענען יענעם אָוועגד נאָך דער אויסשטעלונג געזעסען אין זאַל אַרום די טישלעך און געהערט וועגען די ציה־רונג, וואָס זיי האָבען געזעהן, האָט דער אויטאָמאַ־טישער „טעיפּ־מאַשין“ נאָר פּלוצלונג געבראַכט די פאָלגענדע שטיקעל נייעס פון פּאַרלאַמענט:

„מר. רושעק לאָוסאָן, דער אַרבייטער־רעפּרע־זענטאַט פון דעם דיסטריקט טשעסטער־לע־סטריט, האָט געפרעגט ביי מר. נעוויל טשעמבערליין, דעם געזונדהייטס־מיניסטער, אין דער „האוז אָף קאָ־מאָנס“, אויב ער, דער מיניסטער, האָט געהערט פון דעם טראַגישען טויט פון אַ זעקס־יעהריגע מיידעלע מערי רעיס, וואָס איז מיט צוויי טעג צוריק געשטאָרבען פון הונגער אין טשעסטער־לע־סטריט, ווייל איהר פאָטער אַנ'אַרבייטסלאָזער קוהלען־גרע־בער, האָט איהר נישט געקענט בעזאָרגען מיט די נויטיגע שפּייז. צי ווייסט דער מיניסטער — האָט דער אַרבייטער־רעפּוטאַט ווייטער געפרעגט — אַז די פאַמיליע רעיס, וואָס בעשטעהט פון זעקס פּער־זאָן, מוז לעבען בלויז אויף איין פונט שטערלינג אַ וואָך, וואָס זיי קריגען פון די „גאַרדיעס“, פערוואַלטעט פון דעם מיניסטער'ס פערטרעטער און צי געפינט זיך נישט דער מיניסטער שולדיג אין טויט פון דאָס קינד?“

מר. טשעמבערליין האָט געענטפערט, אַז כאָטש דער סוים פון קינד איז געקומען פון דיספעפּסיע, דאָך איז ער בעריים צו מאַכען אַנ'־אויספאָרשונג וועגען דער פאַמיליע, וועגען וועלכער דער געעהרטער רעפּוטאַט האָט געפרעגט“...

דאָס שטיקעל נייעס פון דער אויטאָמאַטישער „טעיפּ־מאַשין“ האָט געהאַט אַ בעדייטענדע ווירקונג אויף דעם גרעסטען טייל פון די געסט, עטעס איז מיטאַמאָל ענטשוויגען געוואָרען זייער לוסטיגע פּלוידעריי און זיי האָבען מיט אויסגעשטאַרטע אויגען געקוקט אַהין, צו דער וואַנד, וואו דער אויטאָמאַט איז געשטאַנען, אַזוי ווי זיי וואָלטען געוואָלט הערען, אויב די אויספאָרשונג וועגען דער אָרימער פאַמיליע, וואָס לעבט זאַלבע זעקס אויף צוואַנציג שילינג אַ וואָך, איז שוין געמאַכט געוואָרען און אויב עס איז טאַקע אמת, אַנדערע, פון די יונגערע און לוסטיגערע דאַמען, האָבען מיט אַנ'אינערליכען פעם געקוקט אויף דער מאַשין, און די עלטערע האָבען דערפיהלט עפּעס אַזוי ווי אַנ'אינערליכע קעלט פון דער שטיקעל נייעס. די רעפּוטאַסקע, ליידי אַסטאָר, האָט באַלד אַרויסגעכאַפּט דעם זיידענעם שאַל אויף איהרע ענטבלויזטע אַקסלען, און איז אַרויס פון זאַל, און אויף איהר קוקענדיג האָבען אויך אַנדערע נאָכגעפאָלגט אין זייערע רייכע אויטאָמאָבילען, וואָס האָבען געוואָרט זיי אהיים צו נעהמען.

דאָרטען אין פּאַרלאַמענט, נישט ווייט פון דעם האָטעל, געפונען זיך אַ צאָהל מענשען פון דער אַרבייטער־פּאַרטיי, וואָס קעמפען מיט דער רעאַקציע, און וואָס שטרעבען צו ענדערען די איצטיגע אָרד־נונג, אַז איינער זאָל נישט קענען טראָגען אַ שנור פּערעל פאַר הונדערט טויזענד פונט און אַ פאַמיליע פון זעקס זאָל דאַרפען לעבען אויף צוואַנציג שי־לינג אַ וואָך.

א יור געווינט 5000 רובל, האט אבער מורא זיי אפצונעהמען.

מ אָ ס ק ווע, (יס"א). אַנ'אינטערעסאַנטער פאַל וואָס איז כאַראַקטעריסטיש פאַר'ן איצטיגען לע־בענס־שטייגער אין ראַטען־רוסלאַנד, האָט זיך אָבגע־שפּיגעלט אין צענטראַלען ביוראָ פון „אָזעט“ אין מאָסקווע.

אַ יור איז אַריינגעקומען אין ביוראָ פון „אָזעט“ און האָט ערקלערט, אַז ער האָט אַ לאָטערי־צעט־טעל, וואָס האָט אין דער לעצטער לאָטערי פון „אָזעט“ געוואונען פינף טויזענד רובל, דער פער־וואַלטער האָט צוגענומען דאָס צעטעל און געהייסען דעם קאַסירער אויסצאָהלען דעם יורען די 5 טויזענד רובל, וואָס דער יור האָט געוואונען, ווען דער קאַסירער האָט געגעבען דעם גליקליכען גע־ווינער דאָס געלד און איהם געבעטען אונטערשריי־בען אַ קבלה־צעטעל, האָט דער יור זיך קאַטע־גאָריש ענטזאָגט דאָס צו טון.

„איך וועל קיין אונטערשריפט נישט געבען פאַר קיין שום געלד“, — האָט ער ערקלערט.

— דאַן וועט איהר די פינף טויזענד רובל נישט קענען בעקומען, האָט מען איהם ערקלערט.

— איז נישט — איז געווען זיין קורצער ענטפער.

אַלע אין ביוראָ פון „אָזעט“ זענען געווען פעראינטערעסירט צו וויסען, פאַרוואָס דער יור זאָגט זיך אָפּ פון זיין „גרויסען געווינס“ צוליב אַזאַ קלייניגקייט, ווי זיך אונטערשרייבען, אַז ער האָט עס בעקומען. אָבער דער געווינער האָט גע־שוויגען און קיין וואָרט נישט געוואָלט זאָגען.

— „גיט איהר מיר די פינף טויזענד רובל, וואָס איך האָב געוואונען, איז גוט, אויב נישט, איז אויך פערפאַלען“ — האָט ער געטענה'ט,— קיין אונטערשריפט פון מיר וועט איהר נישט בעקומען“.

צופעליג איז דער קאָרעספּאָנדענט פון דער יודישער טעלעגראַפען־אַגענטור דאָן אָנוועזענד גע־ווען אין ביוראָ פון „אָזעט“, ווען דער יט"א־קאָ־רעספּאָנדענט האָט דעם יור ערקלערט, אַז ער איז אַנ'אַמעריקאַנער און נישט קיין רוסישער בירגער, און ווען דער יור האָט זיך אין דעם גוט איבער־צייגט, האָט ער איהם אַנטקעגנגענומען אָן אַ ווייס, און איהם אויפגעדעקט דעם „סוד“:

— איהר פערשטעהט, — האָט דער יור גע־זאָגט, — איך בין אַ פּשוט'ער אָנגעשטעלטער אין אַ ראַטען־אַנשטאַלט אין זוועניגאָראָדקע. אַזוי שנעל ווי מען וועט זיך דאָרט דערוויסען, אַז איך האָב געוואונען פינף טויזענד רובל, איז די ערשטע זאַך, וואָס מען וועט טון וועט מען מיך אָפּזאָגען פון מיין שטעלע און קלאַסיפיצירען אלס „בורזשואַזען עלעמענט“. איז מיר בעסער צו בלייבען רוהיג אויף מיין שטעלע, איידער זי צוש פערלירען צוליב די פינף טויזענד רובל, און נאָך האָבען דערצו צרות. איך בין געקומען אהער טאַקע אויס פון זוועניגאָראָדקע אָפּצונעהמען דאָס געווינס, אָבער אויב איך וועל זיך מוזען אונטערשרייבען, וועל איך אַוועקפאָהרען צוריק קיין זוועניגאָראָדקע און זיין דער איינגענער קבצן וואָס געווען.

דער „אָזעט“ האָט אָבער אויסגעצאָהלט דעם יודען די פולע סומע, וואָס ער האָט געוואונען, און דער יוד האָט אַ צופרידענער פערלאָזט דעם „אָזעט“, נישט אונטערשרייבענדיג זיין נאָמען.

די ערשטע פרוי,
וואָס איז אַריבערגעפלויגען דעם אַטלאַנטיק.
עמיליאַ איערהאַרט, ווער זי איז און איהר קאַריערע אין לופט־פליהעריי.

ווער איז זי, דאָס שטוינענדע מיידעל, וועלכע האָט זיך, ווי אַ פויגעל, אויפגעהויבען צו די וואָל־קענס און האָט דורכגעקרייצט דעם אַטלאַנטיק אין ווייניגער ווי אַ מעת־לעת? איהר נאָמען — אַמיליאַ איערהאַרט — איז איצט אויף אַלעמענס ליפּען און אַלע זינגען איהר שבחים, אָבער איהר ווירקליכע ביאָגראַפיע איז ווייט נישט אַלעמען בע־קאַנט.

זי איז נאָך יונג און אומפערהייראַט. דעם 24 יולי וועט זי ערשט ווערען דרייסיג יאָהר. אָבער וויפיל האָט זי שוין דורכגעמאַכט און אַט דער קור־צער צייט!... די געשיכטע פון איהר קאַריערע איז פול מיט שטוינענדע און אונטערנעהמונגספולע פּאַסירונגען און לייענט זיך גיכער ווי אַ מעשה פון טויזענד און איין נאַכט, ווי די ביאָגראַפיע פון אַנ־אַמעריקאַנער מיידעל פונ'ם צוואַנציגסטען יאָהר־הונדערט.

זי איז געבוירען געוואָרען אין אַטשינסאָן, קענ־זאַס, ביי אַ פערהעלטניסמעסיג אָרימער פאַמיליע. שוין אין איהר פריהער יוגענד האָט זי זיך אויסגע־צייכענט מיט אונטערנעהמונגס־גייסט און געוואַגט־קייט. ווען זי איז אַביסעל אויפגעוואַקסען, האָט איהר פאַמיליע זיך אַריבערגעצויגען קיין קאַליפאָרניע, וואו זי האָט אין 1918 אָנגעפאַנגען איהר לופטפליהערישע קאַריערע.

ס'האָט איהר געצויגען צו דער לופט ווי אַנ־אָדלער ציהט צו די וואָלקענס, און זי האָט אַלעם מעגליכעס געטאָן צו קריגען די ערלויבניש צו פליהען אין אַנ־אַעראָפּלאַן. לויט ווי איהר ערשטער אונטעררריכטער, וועלכער האָט איהר געלערנט די קונסט צו בעטרייבען אַנ'אַעראָפּלאַן, דערצעהלט איצט, האָט עס מיס איערהאַרט גענומען בלויז אַכט שעה זיך אויסצולערנען די מלאכה.

אין 1920, צוויי יאָהר נאָכדעם ווי זי האָט צום ערשטען מאָל בעשטיגען אַנ'אַעראָפּלאַן, האָט זיך אין איהר ענטוויקעלט די אַמביציע צו קריגען אויסצייכנונגען. זי האָט דאַן גענומען אַנ'אַעראָפּלאַן און האָט זיך מיט איהם אויפגעהויבען צו אַ הויכ־קייט פון 14 טויזענד פוס. די דאַמאָלסדיגע העכס־טע הויכקייט צו וועלכער אַ פרוי האָט ווען בעוויזען צו שטייגען. איהר אַמביציע איז צופרידענגעשטעלט געוואָרען. זי האָט געקראָגען דעם טיטעל „טשעמ־פּיאָן פרוי־פליהערין“.

און דאַן האָט עפּיס פּאַסירט, וואָס האָט פאַר אַ ווייל איהר פערפרעמדט פון די וואָלקענס. זיי־ענדיג אין קאַליפאָרניע האָט זי זיך, אַ חוץ מיט פליהען, און לערנען אַנדערע פליהען, אויך אָפּגע־געבען מיט פערקויפען אַעראָפּלאַנען. ס'איז איהר געלונגען צו פערקויפען אַ מאַשין צו צוויי יונגעלייט און זי האָט זיי געפיהרט צום פליה־פעלד, וואו די מאַשין איז געשטאַנען. זי האָט ווי געזעהען אַריינ־געהן אין דער מאַשין, אָנפאַנגען די מאָטאָרס, און דאַן האָט זי מיט איהרע אויגען נאָכגעפאָלגט ווי זיי שוועבען אין דער לופטען. פּלוצלינג האָט עפּיס שרעקליכעס פּאַסירט. הויך אין די וואָלקענס האָט דער מאָטאָר פּלוצלונג זיך אָפּגעשטעלט. דאַן אַ קראַך. אויגענבליקליך איז די מאַשין אַרונטערגע־פאַלען אוז זמיט איהר די צוויי יונגעלייט. זיי זענען אויף דער שטעל געטויטעט געוואָרען. און זי דאַן נאָך זעהר יונגע מיידעל האָט געמוזט צוזעהן ווי מען נעהמט זייערע טויטע קערפּערס אַרויס פון דעם אַעראָפּלאַן'ס צובראָכענעם גוף.

זי האָט נערווען ווי שטאָהל — דאָס ראָזיגע מיידעל. אָבער אַ פרוי בלייבט אַ פרוי. איז זי פאַר אַ ווייל געוואָרען נערוועז און ראַקטוירים האָ־בען איהר געראַטען זיך מעהר נישט צוצוריהרען זיך צו אַ לופטמאַשין.

זי האָט דאַן זיך גענומען פאָרטזעצען איהר שטודיום אין דעם אוניווערזיטעט פון קאַליפאָרניע, וואו זי האָט זיך ספּעציאַליזירט אין סאָציאָלאָגיע, פּסיכאָלאָגיע און אַנדערע ענינים.

מיט איניגע יאָהר צוריק האָט איהר פאַמיליע זיך אַריבערגעקליבען קיין באָסטאָן, וואו איהר מו־טער און עלטערע שוועסטער וואוינען נאָך איצט. אַלס אַנ'אויסגעשטודירטע געזעלשאַפטליכע טוערין, האָט מיס איערהאַרט לייכט געקראָגען בעשעפטי־גונג, און האָט זיך אָנגעשלאָסען אָן דעם „דעניסאָן סעטעלמענט־הויז“, אַנ'אַנשטאַלט, וואָס טוט וואויל־טעטיגע אַרבייט צווישען אָנגעקומענע אימיגראַנטען.

זי האָט ליב געהאַט איהר אַרבייט, און טאָג־איין טאָג־אויס האָט זי בעזוכט די היימען פון אַריי־מע אימיגראַנטען־פאַמיליעס. און האָט געלערנט די פרויען ווי צו האַלטען אַ הויז סאַניטאַריש, ווי אָפּ־צוהיטען קליינע קינדער און עהנליכע זאַכען. אָבער איהר נשמה איז אַלץ נישט געווען בעפרידיגט. עס האָט איהר רק געצויגען צו לופט־מאַשינען. ענד־ליך האָט זי בייגעקומען איהר נערוועזיטעט און האָט זיך צוריקגענומען צו לופט־פליהעריי.

ווען לינדבערג האָט צום ערשטען מאָל בעזיגט דעם אַטלאַנטישען אָקעאַן און האָט פאַר זיך גע־וואונען דעם אומשטערבליכען כבוד צו זיין דער ערשטער מענש אין דער געשיכטע אַריבערצופליהען דעם גרויסען וואַסער־שטח מיט אַ לופט־מאַ־שין, האָט אַמיליע איערהאַרט זיך מתקנא געווען אָן איהם, זי האָט איהם פערגינען זיין מזל, אָבער זי האָט איהם געוואָלט נאָכטון און קריגען די אויס־צייכנונג צו זיין בעוואוסט אַלס די ערשטע פרוי, וועלכע האָט בעוויזען צו טון דאָס וועלכע, וואָס לינדבערג. זי האָט פעראינטערעסירט אַ רייכען מאַן רזשאָרדזש פּאָמער פּוטנאַם, און ער האָט פינאַנ־סירט די אונטערנעהמונג, קויפענדיג נאָר דעם צוועק אַנ'אַעראָפּלאַן, די „פרענדשיפּ“. זי איז צו־זאַמען מיט ווילמער סטאָלץ און לו גאָרדאָן אָפּגע־פלויגען פון אַמעריקא און אין אַ מעת־לעת האָבען זיי שוין בשלום געלאַנדעט אין אייראָפּאַ.

וואָס פאַר אַ קראַפט האָט אין דעם מיידעל געאַרבייט און זי בעוואוינגען איינצושטעלען איהר לעבען? נאַטירליך, איבער אַלעס, איהר אונטער־נעהמונגס־גייסט. אָבער איהרע אינטימע פריינד האָ־בען נאָך אַנ'ענטפער. זי איז פערלאָבט צו אַ יונ־געמאַן, מיט וועלכע זי האָפט איניכען חתונה צו האָבען. ער איז אַ פיינער יונגערמאַן, איהר חתן סעמועל טשאַפּמאַן, לויט ווי מענשען ערקלעהרען, אָבער נישט זעהר רייך. ער איז אַנ'אָנגעשטעל־טער ביי דער באָסטאָן עדיסאָן קאָמפּאַניע. און אום צו פערדינען אויף איין מאָל גענוג געלד, כדי צו פערזיכערען איהר און איהר צוקונפטי־גען מאַנ'ס צוקונפט איז זי געפלויגען.

זי האָט איינגעשטעלט און געוואונען. און די גאַנצע וועלט, וועלכע אַפּלאָדירט אימער העראָאיש־קייט, בעוואונדערט זי איצט. און אַמעריקא ספּע־ציעל וועט איהר זיכער בעלויגען און מעגליך מאַ־כען, אַז איהרע חלומות זאָלען מקוים ווערען.

מריב בערג.

——:0:——

אַ כלה פיהרט דעם חתן אויפ׳ן שטריקעלע

אַ מחותן טראַכט אויס אויפ׳ן חתן, אַז ער איז מכלומר׳שט וועגעריש קראַנק. — ער כאַפּט אַ פּאַטש אין פּנים און אַנ׳אַנקלאַגע אין געריכט. — ער גיט קאַסע־ביכלעך נדן, זאָגט אָבער אָן אין באַנק, אַז ער האָט דאָס ביכעל פערלוירען און מען וויל דעם חתנ׳ס מוטער אַרעסטירען.

פון לעמבערג שרייבט מען:

ה׳ י. ק., זאַמאַרסטינאָווסקאַ־גאַס 5 האָט געהאַט אַ טאָכטער חתונה צו מאַכען. ווי אַזוי־זשע בעקומט מען אַ חתן? עפּיס אַ בחור האָלט מען יאַקאַש געפינען, נאָר ווי אַזוי בעקומט מען אַ יונגעמאַן [illegible] צו ווייט און ער זאָל מאַכען זיין אַ פערדינער אויך? אַט צו אַ׳אַ בחור צוצוקומען דאַרף מען דאָך אָבער האָבען אַ אַפּותיקא געלד גרן און אַ כך געלד געבען, האָט ר׳ ישראל וועדניג חשק.

מאַכט זיך אַ מעשה, און ה׳ ק.׳ס טאָכטער בעקענט זיך מיט אַנדערהאַלבען יאָהר צוריק מיט דעם אַסעליער־איינענטימער ה׳ נ. און דאָס פּאַר־פאָלק דערנעהענטערט זיך איינע צום אַנדערען. ה׳ ק. האָט פון דער מעשה אי זאַיין זעגט שטאַרק הנאה, ווייל דער יונגערמאַן, „אַ בחור ווי אַ ליכט" האָט אַנ׳אייגען געשעפט, טראַכט ער בײַ זיך: זאָל זיך דאָס פּאָר־פאָלק נאָר ווייטער צוזאַמענלעבען, דער בחור וועט זיך פערליבען ביז איבער די אויערען און דאַן וועט ער זיין טאָכטער חתונה מאַכען אָהן אַ גראָשען נדן. דער יונגערמאַן ווידער האָט די מעשה פערשטאַנען און פערבעסערט זיין אַנשטאַלט און האָט דווקא יאָ געדאַרפט האָבען געלד. דערפאַר האָט ער געלאָזט אָנהערען זיין כלה, אַז אויב מען וועט איהר נישט געבען קיין נדן, קען ער מיט איהר נישט חתונה האָבען. זי געפעלט איהם זאַקי, אָבער אַזוי שטאַרק פערליבט איז ער אויך נישט, אַז ער זאָל זיך געהן רואינירען, אין דער צייט, ווען ער קען נעהמען אַ כלה מיט אַ סך געלד.

ווען ה׳ ק. האָט דערזעהען, אַז דער חתן איז נישט קיין יאָלד, האָט ער דעם יונגעמאַן צוגעזאָגט טויזענד דאָלאַר נדן, אָבער ביז עס איז געקומען צו גאַסט צו זיין כלה. זיינע מחותנים דען זעקס הונדערט. דער בחור האָט געזעהען, אַז ער איז שוין אַריינגעפאַלען ער האָט נישט געוואָלט מאַכען קיין אַוואַנטורעס און באין ברירה מסכים געווען. ביז עס איז אָבער געקומען צום געבען דעם נדן, האָט דער מחותן מסלק געווען הונדערט דאָלאַר מזומנים און אויף צוויי הונדערט דאָלאַר האָט ער געגעבען אַ קאַסע־ביכעל פון דער גאַליצישער שפּאָר־קאַסע. די הונדערט דאָלאַר מיט דעם קאַסע־ביכעל האָט מע איבערגעגעבען דעם יונגעמאַן, אויף די איבעריגע דריי הונדערט דאָלאַר האָט מען אויך געגעבען אַ קאַסע־ביכעל, וועלכעס מען האָט אָבער נישט געגעבען דעם חתן, נאָר אין אַ דריטער האַנד. דער חתן איז פון דער גאַנצער איינטיילונג נישט צופרידען געווען, ער האָט אָבער פערביסען די ליפּען און געשוויגען.

אַ פּאָר טאָג נאָך די תנאים איז דער חתן געקומען צו גאַסט [illegible] זיין כלה. זיינע מחותנים האָבען איהם וועהר פיין אויפגענומען און דעם ראַגלאַן האָט מען איהם בעהאַלטען אין צווייטען צימער. ווען ער איז דאַן אַהיימגעגאַנגען, האָט ער בעמערקט, ווי זיינע קעשענעס זענען גוט געווען דורכגעזוכט, און אַלץ איז דאָרט געווען איבערגעדרעהט. אין אַ פּאָר טאָג אַרום האָט איהם זיין כלה מיט אַ האַלב שמייכעלע אַ פרעג געטאָן: „זאָג מיר דעם אמת, האָסטו בײַ דיר געהאַט דאָס קאַסע־ביכעל, ווען דו ביזט בײַ אונז געווען צו גאַסט?"

דעם בחור איז די מעשה „אַריין אין דער נאָז" און ער האָט פערשטאַנען, אַז דאָ האָט מען געזוכט דאָס קאַסע־ביכעל. דאָס איז געווען די ערשטע באָמבע.

דעם צווייטען טאָג האָט דער חתן געשיקט זיין מוטער אין דער באַנק, אַרויסנעהמען די צוויי הונדערט דאָלאַר. ווען זי איז אָבער אַריינגעקומען אין דער באַנק אַריין און האָט פערלאַנגט דאָס געלד, האָט מען זי געוואָלט אַרעסטירען, ווייל (מען האָט איהר דאָרט אַזוי ערקלערט) דער איינענטימער פון ביכעל האָט געמאָלדען, אַז ער האָט עס פערלוירען און ווער עס וועט קומען אַרויסנעהמען דאָס געלד, זאָל מען איהם פערהאַלטען. די זאַך איז אָבער באַלד אויפגעקלערט געוואָרען, אָבער דאָס געלד האָט מען זאַקי נישט אַרויסגעגעבען. דאָ איז דער יונגערמאַן אַוועק צו זיין מחותן און געמאַכט אַ געוואַלד. דער מחותן האָט איהם אָבער געענטפערט, אַז אויב ער וועט „שעהן" רעדען, וועט ער אויפרעקען דעם סוד, אַז ער איז וועגעריש קראַנק. דאָ האָט געפּלאַצט די צווייטע באָמבע און דער מחותן האָט אַריינגעפּאַטשט אַ „מתנת־יד", אַ פּאַטש אין פּנים אַריין, אַז ער האָט זיך איבערגעקעהרט אויפ׳ן אָרט.

דאָ ערשט האָט זיך אָנגעהויבען אַ פּאַרציע פּראָצעסען. דער יונגערמאַן האָט אָנגעקלאָגט זיין מחותן פאַר אַ בלבול, דער מחותן האָט זיך פערטיידיגט, אַז ער האָט געמיינט, אַז דער חתן האָט קראַנק־אָרערען, אין די פיס, און דאָס, וואָס ער האָט געזאָגט, אַז ער איז וועגעריש קראַנק, האָט ער זיך גאָר טועה געווען. דערווייל האָט מען געשיקט שדכנים איבער שדכנים, דערוויטער ה׳ ז., וועלכער האָט דעם חתן ערקלערט, אַז זיין כלה „שטאַרבט" ממש פון ליבע צו איהם. אינצווישען האָבען זיך געפיהרט פּראָצעסען אין געריכט און דיני־תורות ביים רב. דער שידוך איז זיך צוגאַנגען, דער געריכט רופט דעם רב פאַר אַ עדות און ער וויל נישט קומען. די קאַסע־ביכלעך זענען צוריק בײַם מחותן און דער חתן דאַרף אומקערען דעם מחותן די הונדערט דאָלאַר, וואָס ער האָט בעקומען במזומנים אין צוויי יאָהר אַרום. דאָס מחילה־צעטעל ליגט ביים רב.

7690. אַ לעזער פון זאַווישאַ גאַס.

איהר דאַרפט זיך נישט ווענדען אַז מען זאָל אייער זוהן אויפ׳ן סמך פון דער אַמנעסטיע שענקען אַ העלפט פון דער שטראָף.

די אַמנעסטיע וועט שוין לגבי איהם אָנגעוואָנדען ווערען אויך אָהן אייער בקשה.

7691. גאָטליב. אויב דער פּראָצעס קומט פאָר אין לובלין, הגם איהר, אַלס אָנגעקלאָגטער בעל חוב וואוינט אין לאָדז און די טראַנזאַקציע איז אויך געשלאָסען געוואָרען אין לאָדז, איז עס דערפאַר מסתם, ווייל דער מלוה האָט מיטגעקלאָגט אַ לובלינער איינוואוינער. ווענדעט זיך מיט אַ מאָטיווירטע בקשה אין לובלינער געריכט און מעלדעט אויס׳ן גרונט פון 1 טייל אַרט. 69 פון אומטאַוו וועגען דער ציווילער געריכטס פּראָצעדור אין עקסצעפּציע.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטוואָרטען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.

יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

[illegible]

גילטיג דעם 11-טען יולי 1928

7689. אַ שטענדיגער לעזער פון פראַנציסקאַנער גאַס.

די דעציזיע פון דער פּאָבאָר-קאָמיסיע וועגען אומפעהיגקייט אָדער פעהיגקייט פון אַ פּאָבאָראָווי צו מיליטער דינסט קאָן מען נישט פּערקלאָגען אין אַ העכערע אינסטאַנץ. יעדענפאַלס נישט לויט דער איניציאַטיוו פון פּאָבאָראָווי. איהר קאָנט נאָר אויפ׳ן סמך פון אַ בעשטעטיגונג פון אַ מיליטערישען אָדער רעגירונגס דאָקטאָר אַז אייער געזונטצושטאַנד האָט זיך דורך דער צייט פערערגערט דערלאַנגען שפּעטער אַ בקשה, אַז מען זאָל אייך נאָכאַמאָל שטעלען פאַר אַנ׳אונטערזוכונגס קאָמיסיע.

7692 אַ שטענדיגער לעזער פון זגערזשער גאַס

7693. מ. יאַקובאָוויטש

7694. זולזינגער.

7695. אַ געטרייער לעזער פון פּיעטריקאָווער

זענען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פאַר־שטענדיגען פּערזענליך מיט אונזער יוריסט, טעגליך פון 3—4 נאָכמיטאָגס, אין די רעדאַקציע [illegible].

אַ געטרייער לעזער פון זגערזשער

ס׳האָט נישט קיין צוועק צו אַפּעלירען אויפ׳ן אורטייל פון דער ערשטער אינסטאַנץ, שוין דערפאַר אַליין, וואָס די גרויסערטע אַמנעסטיע וועט דעם אָנגעקלאָגטען די שטראָף סיי ווי שענקען.

7696. שאַטענשטיין

נישט וויכטיג אין וואָס פאַר אַ רעכטליכער בעציהונג דער בעטרעפענדער פּערזאָן האָט זיך מיט אייך געפונען. קוים געהערט ער נישט צו דער נאָנטער משפּחה פון אַרויסציהענדען לאָקאַטאָר און איז שוין אַ געוויסע צייט איינגעמעלדען ביי אייך אין הויז קאָנען זיינע זאַכען נישט ווערען אַרויסגעוואָרפען, אַלס איינס צו דורך אייך אָדער דורכ׳ן אַרויסציהענדען לאָקאַטאָר אָהן אַנ׳אורטייל פון געריכט.

—:O:—

7697. בן שלמה.

די אַמנעסטיע איז וואַרשיינליך אויף אַזעלכע אַרט פערברעכענס נישט חל.

א פערלעטצונג קאָן אויך אין דעם פאַל קיין אָנווענדונג נישט האָבען.

7698. אַ לעזער פון וויסקאָדניאַ.

אמת דאָס געזעץ דערלאָזט זאַקי נישט אַ זעלבסטענדערונג פון דער בעשטייערונג פון בעוואוינטען לאָקאַל אפילו אויך אין דעם פאַל, ווען אַזאַ בעדינג איז אין געשלאָסענעם אָבמאַך נישט פאָרגעזעהן.

געוויס איז דער דערמאָנטער פערבאָט נישט קיין אַבסאָלוטער, נאָר איז אָבהענגיג פון דעם אומשטאַנד, צי די אָבמאַך-בעדינגונגען ווערען דורך דער געפלאַנטער אָדער פאָרגעקומענער ענדערונג פערערגערט.

Dr. Z. Rakowski

ספּעצ. פאַר אויערען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקהייט.

קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 27-81.

[illegible]

יודיש טעאַטער אין זאַל פילהאַרמאָניע

יאַראָ-ווישאַ 20

שבת, דעם 14 יולי, הויבט זיך אָן די גאַסטראָלען

פון דעם **אַמעריקאַנער סטאַר**

בענני אדלער

וואָס וועט געשפּילט ווערען??? לעזט אין מאָרגענדיגען אַנאָנס!!!

אימפּרעסאַריאָ: **סאַלאַמאָן קוסטין**

דער טאַנץ אַרום גאָלדענעם קאַלב.

(ראָמאַן). 52)

פון דער אַ דער זייט האָבען די פּאָליציי-אַגענטען פון ניצאַ בעקומען אַ ידיעה, אַז די פּאַריזער פּאָליציי זוכט אַרום אָהן רעזולטאַט אַ פּרוי פון דייטשער אָפּשטאַמונג.

די פאָטאָגראַפישע אויפנאַהמע פון דער דערמאָרדעטער איז אַוועקגעשיקט געוואָרען קיין פּאַריז, און אַזוי אַרום איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז דער קרבן פון מאָרד איז נישט געווען קיין אַנדערע, נאָר סטעלאַ איידעלשטאַט, וועלכע האָט געוואוינט אויף דער וואַגראַם גאַס.

מיט עטליכע וואָכען צוריק — דאָס איז דאָך בעקאַנט געווען—איז אויף איהר געמאַכט געוואָרען אַנ׳אַטענטאַט אין דער פערברעכער איז נישט ענטדעקט געוואָרען.

לסוף האָט די פּאָליציי נאָך מיטגעטיילט אין די צייטונגען עטליכע פּרטים פון דער דראַמע.

זעלבסטפערשטענדליך, האָט מען אויך פעסטגעשטעלט, אַז אין דער צייט, וואָס סטעלאַ האָט בעוואוינט אונטער׳ן נאָמען מאַרק דע-ראַקלאַן, האָבען אין דעם זעלבען האָטעל געוואוינט דער „באַראָן" און די „באַראָנעסע" איידעלשטאַט.

וואו-זשע האָבען זיי זיך געפונען?

דער ענטפער איז געווען אַ גאַנץ פּשוט׳ער: עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז זיי זענען אין יענער צייט געווען אין ניצאַ אין פערנומען אַ וואוינונג אויף דער וואַגזאַל-גאַס, נישט ווייט פון דעם אָרט, וואו ס׳איז געפונען געוואָרען דער טויטער קערפּער.

ווי אַזוי האָט מען עס געדאַרפט אויסטייטשען?

צי בעווייזט עס, אַז ס׳איז דאָ אַ צוזאַמענהאַנג פון די איידעלשטאַט׳ס מיט דער דערמאָרדעטער? צי האָבען זיי זיך געגענזייטיג געקאָנט און געזעהן?

די אויספאָרשונג איז קונציג געפיהרט געוואָרען אין געהיים.

די צייטונגען האָבען זיך אגב אויך נישט אינטערעסירט מיט׳ן פערברעכען, ווייל עס האָט פּשוט נישט אויסגעפעהלט קיין אַקטועלערער מאַטעריאַל.

עס איז בעשטימט געוואָרען, אַז דעם באַראָן מיט דער באַראָנעסע זאָלען נאָכשפּיאָנירען צוויי אַגענטען, וואָס האָבען זיך אויסגעצייכענט מיט זייער בעזונדערער געשיקטקייט און דיסקרעטען האַלטען זיך.

דאָס זענען געווען דער בריגאַדיר אַנטואַן רעטש און פּיער גיליאַם.

אַנטואַן רעטש האָט אויסגעזעהן, ווי אַנ׳עכטער דזשענטעלמען, און האָט זיך שנעל געמאַכט זיין קאַריערע.

פון דער נאַטור איז ער געווען אַ גרויסער עקשן, פערמאָגט אַ שטאַרקע לאָגיק און אויסגערעכענטקייט, און חוץ דעם אַ ספּעציעלע עמפּינדליכקייט, וואָס טרעפט זיך נאָר ביי אויסגעצייכענטע געהיים אַגענטען.

קיינער חוץ איהם וואָלט זיך, דאַכט זיך, נישט געקאָנט נעהמען פאַר דער ענטדעקונג פון דעם דאָזיגען געהיימען.

אַנטואַן רעטשי, וועלכער האָט לפני׳ם געפיהרט די אַקציע אַליין, איז פאַקטיש שטענדיג בעגלייט געוואָרען פון פּיער גיליאַמען.

דער לעצטער איז געווען דער אויספיהרונגס-אַגענט, וועלכער האָט געקענט גוט אויסהערען בעפעהלען און נאָך בעסער זיי אויספיהרען.

ער האָט בלינד געגלויבט אַנטואַנען, זיך ענטציקט מיט זיינע פעהיגקייטען, און חוץ דעם געפיהלט צו איהם אַ צאַרטע צוגעבונדענקייט.

אַנטואַן רעטש איז דאָך געווען זיין תלמיד — אַ תלמיד וואָס האָט איבערגעשטיגען דעם לעהרער. גיליאַם האָט דערביי נישט מקנא געווען זיין נאָכפאָלגער. פערקעהרט, ער האָט זיך געגרויסט מיט זיין תלמיד, ווי מיט זיינס אַ געלונגען ווערק.

אָפט פלעגט ער נאָר זאָגען צו אַנטואַנען:

— היט זיך, פריינד מיינער! דו געהסט מיט צו שנעלע שריט... דו ביזט צו דרייסט, צו העזה׳דיג... איך ציטער שטענדיג, ווען איך טראַכט, אַז עס קאָן דיר דראָהען עפּיס אַ סכנה, און איך קאָן פונקט זיין ווייט פון דיר, און נישט קענען דיך בעשיצען.

אַנטואַן פלעגט ביי די רעד קיועטשען מיט די פּלייצעס:

— זעהר מעגליך, גיליאַם! וואָס קענסטו אָבער דערצו העלפען? איך בין, פערשטעהסטו מיך, אַ פאַטאַליסט, און איך גלויב, אַז וואָס עס איז בעשערט קאָן מען נישט אויסמיידען...

— דו האָסט מיר דערעסען מיט דיינע זאַבאַבאָנעס, מיט׳ן פערלאָזען זיך אויפ׳ן גורל!—פלעגט גיליאַם אויסרופען — איך וועל האָבען שטאַרק עגמת נפש, אַז מ׳וועט דיר אַראָפּדרייען דעם קאָפּ, און איך וועל דיך פערלירען!

די דאָזיגע צוויי מענשען האָבען זיך אמת ליב געהאַט, און זיי זענען געווען צוגעוואוינט אַדורכצומאַכען צוזאַמען גרויסע געפאַהרען.

זייער לעצטע אַקציע האָבען זיי אָנגעהויבען צו פיהרען אין שטרענגער געהיימעניש.

גיליאַם האָט גענומען אויף זיך די אויפגאַבע אַכטונג צו געבען אויף דעם פּאָרל איידעלשטאַט אין זייער היים גופא, און אַנטואַן האָט זיי געדאַרפט נאָכשפּיאָנירען מחוץ דער היים —אין דרויסען, הייסט עס.

דאָס ערשטע, וואָס זיי האָבען פעסטגעשטעלט איז געווען דאָס, אַז דער באַראָן ראָבערט איידעלשטאַט מיט זיין „פרוי" פיהרען אַ רוהיג לעבען, אַז זיי לעבען אין קאָמפאָרט, נאָר זיי וואַרפען זיך דערביי נישט מיט קיין געלד. זיי זענען שטילע באַלעבאַטישע מענשען, ביי וועלכע עס הערשט אַנ׳אידילישער שלום בית, אַז כמעט שטענדיג פערברענגען זיי צוזאַמען, שפּאַצירען צוזאַמען א. א. וו.

זעלטען נאָר פלעגט די באַראָנעסע צוריקקומען אַ היים נאָך האַלבער נאַכט, און אַרויס אין גאַס פלעגט זיך ערשט נאָך-מיטאָג.

דער באַראָן פלעגט אָפט בעזוכען די קאַזינאָס און קלובען.

ער פלעגט דאָרט שפּילען אין קאָרטען, אָבער נאָר אַלס ליבהאָבער.

ער האָט געמאַכט אויף אַלע דעם איינדרוק פון אַ רייכען מאַן, פאַר וועלכען די שפּיל איז בלויז אַ פערוויילונג, און דעריבער איז ער שטענדיג גרייט צו פטר׳ן עטליכע צעהנדליג פראַנק.

דאָס אַלץ האָבען אַנטואַן און גיליאַם גלייך דערגאַנגען.

עס איז דעריבער קיין וואונדער נישט, אַז זיי האָבען בעקומען דעם ערשטען איינדרוק, דאָס דער באַראָן און די באַראָנעסע איידעלשטאַט, וועלכע זיי שפּיאָנירען נאָך, האָבען קיין שום שייכות נישט מיט׳ן מאָרד אויף דער וואַגזאַל גאַס.

(פאָרטזעצונג קומט).

העלענאוו — העלענאוו

זונטאָג, דעם 22=טען יולי

זומער=פרעסע=רעדוטע

אלימפישע שפילען, גרויסע פאַנטאַזיע לאָטעריע, יום=טוב פון ליד, אויטאָ=ראַקעט, אויטאָ=בלומען=קאָרסאָ, הומאָריסטישער מעטש פון דיסע מיט מאַגערע, קינדער=פּערוויילונג, בלומען=קאַמף אויף גאָנדאָלן, באַלעט=דיווערטיסמענט, 3 אָרקעסטערס

אויף ראַטעס!!!
אויבער-העמדער
און נאַכט=העמדער
פון פּאָפּעליז, זעפיר און אַנדערע שטאָפן
צו בעקומען אין דער ערשטקלאַסיגער פּראַצאָווניע פון
J. WOROBIEJCZYK
41. KILIŃSKIEGO 41.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און דענטיסטישער קאַבינעט.
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אָפן פון 9 פריה ביז 7 אָוונט.

ד"ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	4—3
ד"ר קערשנער	קינדער קראַנקהייטן	11-9 3-4½
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	1—11
ד"ר ליפּיטש	הויט-און געשלעכטס-קר.	12½—1½
ד"ר שמירגעלד	נערוועז און גײַסטיגע קר.	2—1
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטן	12½—1½
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע-קראַנקה.	2—1
ד"ר בערגמאַן	פרויען און געבורטס-הילף	4—3

פיזיאָ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען זײַ שטעלן א. א. זײַ פּאָקן-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג אינ-האַלאַציע, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פּערלענג—היילונגען אין שטאָט.—אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אויסגעפירט אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אויך פּלעגבאַ און בלוט.

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

ד"ר לאָשינסקי סמאַראַפּאָלסקאַ	צאָהן-אַרצט	1—10 6—3

קינסטליכע ציינער, קאָראָנען, פּלאָמבען א. ז. וו.
די לעטשניצע איז אויך אָפן זונטאָג.

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן-אַרצט
St. GELBERG
זאַכאַדניאַ 15, טעל. 31-08
אַלע גאַנץ פּערמאַנענטע ציין- און מויל-קראַנקה. צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציין.
נעהמט אָן פון 9—7 אָוונט. צו ביליגע פּרייזען.

אשרי אדם שומע לי!
לשקוד על דלתותי יום=יום כי הולך בתום ילך בטח
און צו די דאָרפסט ערלעדיגען סאַנדראָווע זאַכען, זאָלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביוראָ
17 פּעטריקאָווער 17
דורכגאַנג זאַכאַדניאַ 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט
פון געוויסענהאַפטע געשריבען לויט'ן אויסגאַבע אַלערליי ביטעס קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעס א' פּוילען, אַפּעלאַציעס ציווילע און קאַרנע אָפּאָזיציעס, אַדוואָ-לאַניעס, רעקורסען וועגען דירה אין אוזשאָנד-ראָווע, וועגען פּעסער אין קאָמיסאַריאַט-רושאָנדו און אַלע פּאָליציי-בעצירקען, אַקטען אינטער-ציזיעס, אַקטען דאַראַוויזנעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. ספּעציאַליסט פון שותפות-אַקטען
מיט אַכטונג י. מאַנעלאַ,
רעכטס-קאָנסולענט.

וואָרנונג!
אַזוי ווי עס האָבען זיך בעוויזען אין שטאָט פערשידענע נאָכגעמאַכטע פעלד-בעטען, מאַך איך בעקאַנט דאָס ג' פּובליקום, אַז די עכט= פּאַטענטירטע בעטען עכט= פּאַטענטירטע
וענען פערזעהען נור מיט דער שוץ-מאַרקע
PALMA-PATENT
פאַרזיכערט מיר זיי פון פעראַנטוואָרטליך ביז 3 יאָהר.
— צו בעקומען איז אַלע געשעפטען, —
אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאַגער אין א גרויסען אויסוואַהל
ניקעל=בעטען, אַמעריקאַנקעס,
ניקעל=קינדער-בעטען, קינדער=וועגעלעך,
טיש=בעטען, קינדער=בענקעלעך
מעטער=מאָס, אויף רעדלעך.
מאַטראַצען געבעטעטע, שאַטקאָווע און קאַנאַדיסקע.
קאָזעטקעס און טאַפּטשאַנעס.
בעט: בעטלעך מיט וועגעלעך ווייס אָדער ברוין 17 זל.. פּאָלאָווע בעטלעך 14 זל.
רעעלע בעהאַנדלונג. פּאַבריקס-פּרייזען. זעמטליכע רעפּאַראַטורן.
הערט! לאָדז, פּאָלנאָצנאַ 24, טעל. 31-85. דעטייל!

פּרייז 2 זל. שנעל און רעעל! פּרייז 2 זל.
רעכטס-קאָנסולטענטען-ביוראָ
„פּאָראַדאָ“ - „PORADA“
10 פּיעטריקאָווער 10
אונטער לייטונג פון א לאַנגיעהריגען און רוטינירטען געריכט-סעקרעטאַר שרייבט אַלערליי ביטען און אַפּעלאַציעס, קלאַוזולעס און זאַבעז-פּיעטשעניעס. אינפאָרמירט און שרייבט אין אַלערליי מיליטער-ענינים. אויך איבערזעצונגען אין פרעמדע שפּראַכען. 258

Dr. med.
Wolf Eychner
פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע
זגערזשער 11 טעל. 34-72
נעהמט אָן אין דער לעטשניצע פּיעטריקאָווער 294 פון 12—2 נאָכם. און דערהיים פון 6-8 אָוו.

Dr. med. A. MAZUR
אויערן, נאָז און האַלז-קראַנקהייטען, שטימע- און שפּראַך-פעהלערן (שטאַמלען א.ז.וו.)
האָט זיך איבערצויגען פון נאַרוטאָוויטש 44
אויף זוסכאַדניאַ 65, טעל. 66-01
(איינגאַנג אויך דורך פּעטריקאָווער 46).
נעהמט אָן פון 11.30 ביז 12.30 און פון 3—5 נאָכם.

Dr. med.
L. Pikielny
אוראָלאָג
ספּעציעל-אַרצט פאַר
ניערען, בלאָזען- און האַרן-קראַנקהייטען
Nawrot 8,
telefon 19-90.
נעהמט אָן פון 4—7 אין אָווענט.

א פעהיגער יונגערמאַן
פון 19 יאָהר זוכט א פּאָס-טען ביי וואַסערע ס'איז בעשעפטיגונג פאַר א קליי-נעם געהאַלט. בעקאַנט אין דער מאַנופאַקטור-בראַנזשע. צו ערפאַהרען אין אַדמינ.

אונטער=מאַשינערס און האַנד=נייהערס
ווערען געבראַוכט צו די ערשטע סאָרט מענער-מאַגאַזין
ראַפּוף, זאַוואַדזקאַ 19.

שאַכטעל=אַרבייטער
און אַרבייטערינס ווי אויך לערנייונגלעך און לערן=מיידלעך מיט באַלדיגע בעלוינונג ווערען געזוכט פּאָלודניאָווע 20, צווייטער הויף אין דער שאַכטעל פאַבריק. 430

— א —
אַבערלאַק נייהער
ביי סוויטערס זוכט א פּאָסטען. צו ערפאַהרען אין אַדמיניסטראַציע.

א געוועלב
אויף קילינסקי 44
פון זאַפּאַרט איבערצוגעבען. צו ערפאַהרען אין ווייִן-געשעפט.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al Kościuszki 27
tel. 51-78,
הויט און ווענערישע קראַנקה.
...ען און ליכט-היילאונגס.
נעהמט אָן פון 4—7 אין אָוונט.

וואָרנונג!
די פערוואַלטונג פון טאַמבורירער-מייסטער-פעראיין מאַכט בעקאַנט, אז ה' אברהם זימענפעלד, זאַוואַדזקאַ 12, לאָזט צום פּראָטעסט זיינע אייגענע וועקסלען, וועלכע אונזערע מיטגלידער האָבען בעקומען פאַר אַרבייט.
עס ווערט דערמיט געוואָרנט נישט צו קומען מיט איהם אין קיין געשעפטס-בעציהונגען און אויך ווערען אונזערע מיטגלידער אויפגעפאָדערט נישט צו נעהמען ביי דעם אויבענדערמאָנטען קיין אַרבייט.
פּרעזעס: איזאַק בער.

טויבשטומע
איינס, סאָכאַזשינסקי האָט ערפינדען אַן אַפּאַראַט, וועלכער האָט שוין אין צאָהלרייכע און זאַגאַר אין שווערע פעלען געבראַכט א בעדייטענדע בעסערונג אין געהער, אָדער געגצליך אויסקורירט. בעגייסטערטע ערקלערונגען וענען אַנאָנסירט יעדען זונטאָג אין „Ilustrowany Kurjer Codzienny“ און „Warszawianka“
Bronisław Stiasny, Warszawa, ul. Koszykowa 39/2.

עס ווערט געזוכט
אַ פּאַרטער=לאָקאַל
געאייגנעט אויף א פאַבריק עווענטועל א פאַבריקס-לאָקאַל. אָפּערטען אין אַדמינ. אונטער „פאַבריקס-לאָקאַל“

צוריקגעקעהרט
Dr. med. P. LANGBARD
Zawadzka 10, tel. 6-30
הויט= און ווענערישע קראַנקהייטען
נעהמט אָן פון 8 ביז 1 אַ זייגער און פון 5 ביז 8 אָוו.
פאַר דאַמען פון 5 ביז 6 נאָכמיטאָג.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאָז האַלז, אויערן קר.	11—10 3—5 7—6
ד"ר רוזשאַנער	הויט און געשלעכטס קר.	11—10 2—1
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	2—1 8—7
ד"ר יוסטמאַן	נערווען קראַנקהייטען	12—2
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	12—10 4—3
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען און געבורטס-הילף	11½-1 5—6
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייט.	5-4 וג. 1—2
ד"ר הייגבערג	אינ. האַרץ לונגען-קר.	11-1 5½—7
ד"ר סטופּעל	רענטגען	12—10 4—6
א. גראָדזענסקי	צאָהן-אַרצט	3—7
נ. ראָזעס	צאָהן-אַרצט	9—2

צאָהן-טעגדהיילונג, בעלייכטונגען, קאָראָנען, פּלאָמבען א. א. א. בײַ דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
א רענטגען=אינסטיטוט
היילונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, האַרץ-לונגען, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. א קורס פאַר שטאַמלער: אימפּונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכם.
די לעטשניצע איז אויך אָפן זונטאָג.
ווייזט אין דער שטאָט.
ערצטליך-קאָסמעטיש. גאַבינעט
פּרל. ס. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5—7 אָוונט

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר'ן טעקסט—15 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—20 גר. אין דער זייט 7 שפּאַלטען
אין טעקסט—40 . . . . . 60— 4
נאָכ'ן טעקסט—10 . . . . . 15— 7
פאַר א פּעליפּעטיט-שורה: ... 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א וואָרט

אַבאָנעמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. א חודש מיט צוטראָגען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ — 6 זל. א חודש; אין אויסלאַנד מיט 30 פּראָצ. טייערער.
פאַר'ן אינהאַלט און טערמינען פון די אַנאָנסען איז די פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך
די אַדמיניסטראַציע איז אָפן ביטאָג און אייגנאָכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kwalbery
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 81.